

BARNKONSEKVENSANALYS

ÖSTBERGA

2016-01-13

INLEDNING..... 3

BAKGRUND..... 4
METOD..... 5
BARN OCH UTEMILJÖN..... 7
UTREDNINGSSOMRÅDET..... 8
BARN I UTREDNINGSSOMRÅDET..... 10

SAMTALEN..... 11

SAMMANFATTNING..... 12
FÖRSKOLA..... 15
LÅG- OCH MELLANSTADIET..... 18
HÖGSTADIET..... 22
GYMNASIET..... 26

ANALYS..... 29

SAMMANFATTNING..... 30
ANALYS..... 31

REFERENSER OCH BILAGOR..... 32

REFERENSER..... 33
BILAGA 1..... 34
BILAGA 2..... 35
BILAGA 3..... 36
BILAGA 4..... 37
BILAGA 5..... 38
BILAGA 6..... 39
BILAGA 7..... 40
BILAGA 8..... 41
BILAGA 9..... 42
BILAGA 10..... 43

Barnkonsekvensanalys Östberga har tagits fram under hösten 2016 av Landskapslaget AB och Unga Berättar på uppdrag av Exploateringskontoret, Stockholms Stad.

Kontaktperson Stockholms Stad:
Emma Wirén Exploateringskontoret

2017-01-13

MEDVERKANDE:

LANDSKAPSLAGET AB
Lise Hellström
Anna Squassina
Elli Sandström

UNGA BERÄTTAR -
KULTURSKOLAN STOCKHOLM
Olle Halvars
Hanna Andersson
Cristina Blendea

STOCKHOLMS STAD,
EXPLOATERINGSKONTORET
Box 8189
104 20 Stockholm
www.stockholm.se

LANDSKAPSLAGET AB
Peter Myndes Backe 12, 5 tr
118 46 Stockholm
www.landskapslaget.se

An aerial photograph of a city area, likely in Sweden, showing a mix of residential buildings, green spaces, and a railway line. The image is used as a background for a presentation slide. The text 'INLEDNING' is overlaid on the right side of the image, with the 'I' inside a red circle.

INLEDNING

Ortofoto över Östberghöjden, Gamla Östberga, Liseberg och Örby slott.

INLEDNING

BAKGRUND

Lisebergs bollplan, Östberga ungdomsgård och Östberga utegym är exempel på platser som är betydelsefulla för barn och unga i Östberga.

Östbergas läge i staden kommer förändras då stora stadsutvecklingsprojekt, som Årstastråket, Årstafältet och Älvsjö, pågår i närheten. Stockholms stad planerar för fler bostäder, ökad social hållbarhet och bättre kopplingar med omgivande stadsdelar. I den gällande översiktsplanen för Stockholms stad slås det fast att Östberga ska kopplas ihop bättre med närliggande områden.

För Östberga inleds hösten 2016 ett programarbete med syftet att visa hur Östberga kan utvecklas till en attraktiv och hållbar stadsdel. Särskild vikt ska läggas på sociala hållbarhet. Programarbetet utreder möjligheten till nya bostäder, arbetsplatser, målpunkter, nya stråk och upprustning av centrum. Fler bostäder

kommer innebära ett större behov av bland annat förskolor och att de offentliga ytorna kommer att bli mindre till ytan samtidigt som de nyttjas av fler. Utredningsområdet består av Östbergahöjden och Gamla Östberga (som tillsammans utgör Östberga) samt delar av Liseberg och Örby slott.

Denna barnkonsekvensanalys kommer, tillsammans med andra utredningar, fungera som planeringsunderlag i programarbetet och detaljplaner.

SYFTE

Syftet med barnkonsekvensanalysen är att se och synliggöra vilka värden, viktiga platser, möjligheter och utmaningar som finns i och

omkring utredningsområdet ur barnperspektivet och ur ett barns perspektiv.

För att undersöka hur barn och unga ser på utredningsområdet har fyra fokusfrågor tagits fram:

- Vilka områden uppskattas/ anses intressanta för respektive målgrupp och varför?
- Vilka områden upplevs som problemområden/ begränsningar och varför?
- Hur ser målgruppen på trygghet?
- Vad anser målgruppen saknas inom planområdet?

INLEDNING

METOD

Den övergripande metoden har varit att samla in barn och ungdomars berättelser, tankar och åsikter genom samtalsgrupper. Insamlingen har anpassats efter barn och ungas ålder. Insamling från barn och unga har letts av pedagoger från Unga Berättar, en del av Kulturskolan som arbetar med berättandet i fokus genom foto, film och digitala berättelser. Detta material har kompletterats med samtal med pedagoger och föräldrar i deras roll som barnföreträdare. Samtliga medverkande har besökts under september, oktober och november månad 2016.

ETT BARNS PERSPEKTIV OCH BARNPERSPEKTIVET

Denna barnkonsekvensanalys förhåller sig både till barnperspektivet och till barns perspektiv. Barnperspektivet beskriver vuxnas syn på frågor som rör barn. Ett barns perspektiv beskriver barnets egna synpunkter och förslag. Detta kan ske i dialog med barnet eller genom att barnet själv får uttrycka sina åsikter genom olika medier.

För att ge barnet möjlighet att få sin röst hörd och ge utrymme för barnens egna berättelser har olika metoder valts anpassade till ålder. De mindre barnen har uttryckt sig i lek och utflykter medan de äldre barnen med foto och film. Dessa metoder ger barnen möjlighet att även uttrycka sig på andra sätt än genom det verbala språket.

Barnens perspektiv har för de flesta åldersgrupper kompletterats med pedagogernas åsikter och uppfattningar. Genom att fånga både barnens perspektiv och barnperspektivet får vi en djupare förståelse för hur barn och unga använder sin utemiljö.

I samband med framtagningen av denna barnkonsekvensanalys har ett instagramkonto öppnats. Kontot är en del av undersökningsmetoden och även ett verktyg för återkoppling för deltagarna.

<https://www.instagram.com/uppdragostberga>

Övre bilden: Teckning gjord av elev i årskurs 3 i Östbergaskolan. Nedre bilden: Parkleken Backens korvgrillning på onsdagar är populärt i Östberga.

Övre bilden till vänster. Samtal med lärare på Östbergaskolan. Övre bilden till höger: Foto från utflykt till Tre Kungars lund med Sylvester förskola. Nedre bilden: Foto från utflykt med förskolan Äppelängen. På utflykten besöktes Lisebergsparken, Östberga utegym och Lisebergs bollplan.

INLEDNING

METOD

FOKUSFRÅGOR

För att uppnå syftet har vi utgått från fyra fokusfrågor som genomsyrat samtliga samtal och workshops. De fyra fokusfrågor är:

- Vilka områden uppskattas/anses intressant och varför?
- Vilka områden upplevs som problemområden/ begränsningar och varför?
- Hur ser målgruppen på trygghet?
- Vad anser målgruppen saknas inom planområdet?

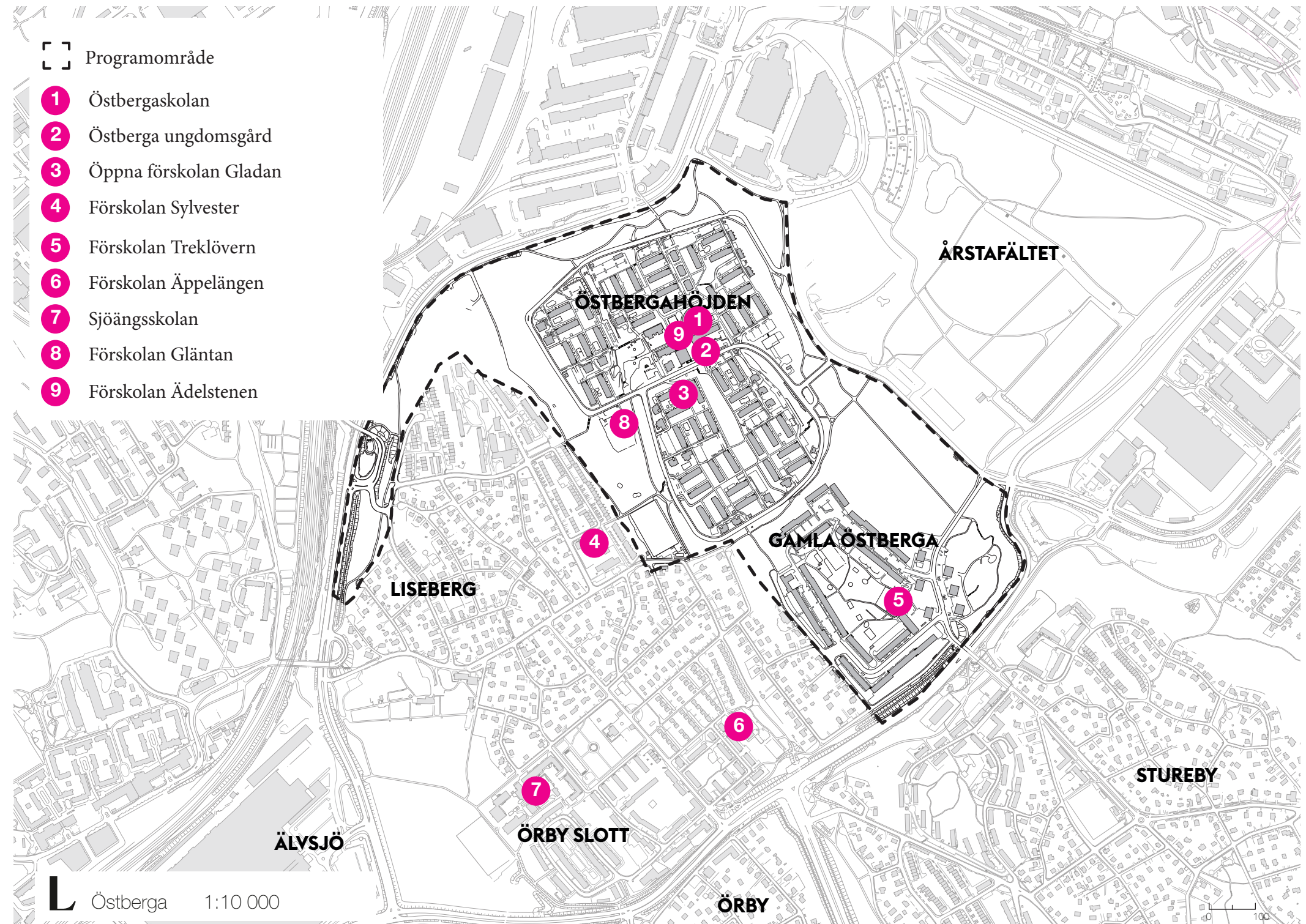
URVAL

Omröring 100 barn i åldrarna 3-18, 10 föräldrar till 0-2 års barn samt 13 pedagoger har intervjuats i denna barnkonsekvensanalys. Att få förskolor, skolor och ungdomsgården att medverka var enkelt då det i Östberga finns ett stort lokalengagemang och gemenskap för barns miljöer.

Samtliga förskolor, skolor och ungdomsgård ligger inom utredningsområdet och verksamheterna har valts ut just på grund av sin placering i utredningsområdet.

I förskoleåldrarna är spridningen av barn stor mellan Östbergahöjden, Gamla Östberga, Liseberg och Örby slott. I låg- och mellanstadiet samt gymnasieåldern är det framför allt barn och unga från Östbergahöjden som deltagit. I högstadieåldern var det barn från Liseberg och Örby men däremot inte många från Östbergahöjden.

Samtalen och workshoparna med barnen, ungdomarna och pedagogerna har skett på skolorna och på ungdomsgården.

Kartan visar vilka förskolor/skolor som deltog i undersökningen.

STYRANDE DOKUMENT

FN:s konvention om barns rättigheter, Barnkonventionen, antogs av FN:s generalförsamling 1989 och är ett rättsligt bindande internationellt avtal som slår fast att barn är individer med egna rättigheter, inte föräldrars eller andra vuxnas ägodelar. Den innehåller 54 artiklar. 6 av de 54 artiklarna är särskilt relevanta för barnkonsekvensanalysen, dessa är:

- Artikel 2: Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.
- Artikel 3: Barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla beslut som rör barn.
- Artikel 12: Varje barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikt ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad.
- Artikel 13: Varje barn har rätt till yttrandefrihet, att tänka, tycka och uttrycka sina åsikter.
- Artikel 23: Ett barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv och hjälp att delta i samhället på lika villkor.
- Artikel 31: Varje barn har rätt till lek, vila och fritid.

Stockholms Stad arbetar för att integrera barnkonventionen i alla verksamheter. I Stockholms kommun bor och lever närmare 150 000 människor under 18 år och är därmed i Barnkonventionens mening barn.

Barn lever under mycket olika villkor och förutsättningar. En sak har dock alla barn gemensamt: de har små möjligheter att påverka sina villkor och föra fram sina åsikter. Stockholms Stad vill förbättra och stärka barns situationer och uppväxtvillkor. Stockholm ska vara en stad som lyssnar och tar hänsyn till alla barns behov och önskemål.

VARDAGENS UTEMILJÖER

“Alla i samhället påverkas av urbanisering men det finns en grupp som påverkas mer fundamentalt när förändring sker i den fysiska omgivningen: barnen. Genom att ge barn goda fysiska uppväxtmiljöer ger man dem också en plats i staden och samhället” (de Laval, 2015).

Movium är en av de aktörer vars uppgift är att sprida kunskap om utvecklande miljöer för barn och unga och vilka miljöer som är stimulerande för barn och unga i det offentliga rummet. De framhåller vikten av utemiljön i staden är en plats som ger spelrum för lust, spänning och nyfikenhet. *“Den ska locka till utmaningar, lek och uppmuntra och tillåta unga och barn att utforma och skapa platser och aktiviteter på deras egna villkor”* (Olsson, 2008). Movium framhäver även att vardagens alla miljöer är utvecklingsmöjligheter för barn och unga och ska betraktas som arenor som barn och unga ska kunna tillgoda sig. Utvecklande utemiljöer är viktiga och uppmuntrar barn att ge uttryck för sin fantasi, nyfikenhet och utforskarlust. En god utemiljö är en miljö där barn och unga har tillgång till fysiska utmaningar, rörelsefrihet och tillgängliga mötesplatser. Det ska vara en miljö som uppmuntrar både till spontan och programmerad lek samt en miljö som ger möjlighet för barn och unga att skapa och forma sina egna platser och aktiviteter.

LEK

“Det naturliga sättet för barn att vara fysiskt aktiva och röra på sig är genom lek. Leken är en allsidig aktivitet och är en fundamental del av barns utveckling- emotionellt, socialt och motoriskt” (Björklid, 2005). Vad är det då som lockar barn att börja leka? Det ska finnas möjlighet till nya upptäckter, stora ytor, lösa föremål och spännande krypin. I en sådan miljö kan barn få utlopp för sin kreativitet och fantasi.

Movium påpekar problemet i dagens samhälle med brist på platser för barn att leka, mötas och vila. Detta utgör ett allt större hinder för lek. Den förtätning som pågår innebär risker att de miljöer som är bra för barn byggs bort och ersätts av miljöer skapade för vuxna (Lenninger 2008).

BARN OCH UNGDOMAR

I takt med ökad ålder utvidgas successivt utforskandet av den fysiska omgivningen. Barnen rör sig längre och längre bort från hemmet. Det är därför viktigt för de yngre barnen att de har miljöer att utforska i närhet till hemmet och till andra platser de vistas på dagligen, som förskola. För de lite äldre barnen är det viktigt att kunna vara tillräckligt långt bort för att vara utom synhåll från föräldrarna men ändå tillräckligt nära för att få tillåtelse att gå dit.

Ungdomars användning och upplevelse av stadens uterum skiljer sig från de yngre barnens. De har tillgång till större områden av staden på egen hand. Ju äldre de blir desto större yta av stadsmiljön tas i besittning (de Laval, 2015). De har ett behov av platser där de kan avskärma sig från vuxna och skola, platser där de kan möta kompisarna och umgås.

ÖVRIGT STYRANDE DOKUMENT RÖRANDE BARNS RÄTTIGHETER

- Plan- och bygglagen (PBL)
- Riksdagens miljö kvalitetsmål
- Sociotopshandboken
- Stockholms parkprogram
- Förskoleplan 2009

BAKGRUND

UTREDNINGSSOMRÅDET

Flygfoto över Östberga och närliggande områden.

Östbergas läge i förhållande till Stockholm.

BESKRIVNING AV STADSDELEN

Östberga ligger ca 5 km söder om Södermalm. Stadsdelen gränsar till Årsta partihallarna, Årstafältet, Liseberg, Örby slott och Stureby. Programområdet består av två delar, Östbergahöjden och Gamla Östberga samt delar av Liseberg och Örby slott.

Östberga är beläget på en höjd och är en tydlig landform i landskapet. Vid Östberga torg finns ett högt punkthus som utgör ett landmärke från håll. Bebyggelsen består främst av lamellhus som byggdes under åren 1957-1969. År 2001 skedde en förtätning av då punkthuset i centrum samt

stadsvillor tillkom. Viss centrumverksamhet finns både Östbergahöjden och i Gamla Östberga. I Östbergahöjden finns två förskolor och en skola, Östbergaskolan, F-6. Omgivningen består av delvis skogsbeklädd slänter och gränsar till natur med högt naturvärde i Årstafältets södra del. 90% av bostäderna i Östberga består idag av bostadsrätter som mestadels ligger med en genomsläpplig karaktär på privat kvartersmark. Då gränsen mellan privat och offentligt är otydlig upplevs friytetillgången vara mycket god.

Gamla Östberga domineras av enhetliga bostadshus uppförda 1956-1959, vilka kranas ett stort inre parkrum, Stamparken. I sydöst har

bebyggelsen kompletterats med tre punkthus från 2000-talet. I Gamla Östberga finns ett fungerande torg och i anslutning till torget ligger en förskola.

Bebyggelsen i Liseberg och Örby slott domineras av friliggande villor som tillkom i huvudsak under perioden 1920-1980. Därefter har vissa kompletteringar skett med servicebebyggelse, radhus och fristående villor. I området finns det tre förskolor, en F-9 skola samt vård- och äldreomsorgsservice.

INLEDNING

UTREDNINGSSOMRÅDET

- 1 Östberga torg /Östberga fritidsgård
- 2 Elefantparken
- 3 Parkleken Backen
- 4 Östberga utegym
- 5 Lisebergs bollplan
- 6 Lekplats Klämman
- 7 Lekplats Annebodaparken
- 8 Lekplats Tre Kungars lund
- 9 Lekplats Äppelängen
- 10 Stamparken
- 11 Kvarnbacksskogen (Härdanefer kallad Luffarskogen i dokumentet som är barnens namn).
- 12 McDonalds Älvsjö
- 13 Burger King/OKQ8
- 14 Örby slottspark
- 15 Lisebergsparken
- 16 Parkstråk, Östbergahöjden
- 17 Sturebyparken
- 18 Hundrastgård, Årstafältet

Karta över de områden som förekommer i undersökningen.

BAKGRUND

BARN I UTREDNINGSSOMRÅDET

KVALITATIV TILLGÅNG

Mycket nära - inom 200 m
Grön oas, lek, promenad, sitta i solen

Nära - 500 m

Blomprakt, bollspel, folkliv, naturlek, parklek, picknick

En bit bort - inom 1 km

Bland annat bad, djurhållning, evenemang, löpträning, odling, skridsko, skogskänsla, vild natur

KVANTITATIV TILLGÅNG

Inom bebyggelse

Friytor 0,5 ha Definition: "ett obebyggt markeller, vattenområde, som inte har transport- eller terminalfunktioner".

Exp. en bostadsgård bör fungera för småbarnslek och samvaro.

Mycket nära - inom 200 m

Kvartersmark 0,5-5 ha
Kvartersmark som stråk, strandparker, parktorg

Nära - 500 m

Stadsdelspark 5-50 ha
En stadsdelspark ska fungera för lek, motion, avkoppling, samvaro och evenemang

En bit bort - inom 1 km

Natur- och friluftsområden, större än 50 ha

(Från Stockholms Stad parkprogram, 2009)

Kvalitativ tillgång på parker, 500 m. Skolor/ förskolor/ lek i programområdet.

I Stockholms parkprogram 2009 föreslås tre övergripande mål; god park- och naturtillgång, rik park- och landskapskultur och hållbar park- och naturmiljö. Programmet ser både till kvalitativ och kvantitativ tillgång på parker i form av sociala värden för olika brukare och parkstorlek.

Olika brukare har olika krav, behov och möjligheter att förflytta sig. Barn i förskoleåldern är känsliga för trafikbarriärer och leker främst inne på lekplatser eller grönytor nära hemmet. De äldre barnen i låg- och mellanstadieåldern kan röra sig längre och har större krav på

aktiviteter och olika typer av miljöer. Ungdomar är mycket rörliga och kan ta sig långa sträckor från hemmet för att söka efter både folkliv och avskildhet. För en god bebyggd miljö behövs alltså vissa kvalitéer, en variation i storlek och innehåll av platser samt kommunikationer längre bort.

Barnen i Östberga har god tillgång till mycket nära, nära och en bit bort tillgångar. Den stadsavskiljande grönskan, trafiksepareringen och den blandade bebyggelsen har gett upphov till en variation av grönytor.

Sinsemellan har stadsdelarna olika strukturer som ger olika tillgång till publika ytor. I Östberga höjden ger de öppna bostadsgårdarna stora ytor och många funktioner för barnen att nyttja. I Liseberg/Örby slott är det till ytan mindre parker och grönytor.

A group of children and an adult are gathered around a large map spread on the ground. The children are wearing bright blue and yellow jackets and blue hats. One child is holding a small card with colored dots. The map shows a city layout with streets and buildings. The background is a wooden deck and some autumn leaves.

SAMTALEN

SAMMANFATTNING
FÖRSKOLA
LÅG-MELLANSTADIET
HÖGSTADIET
GYMNASIET

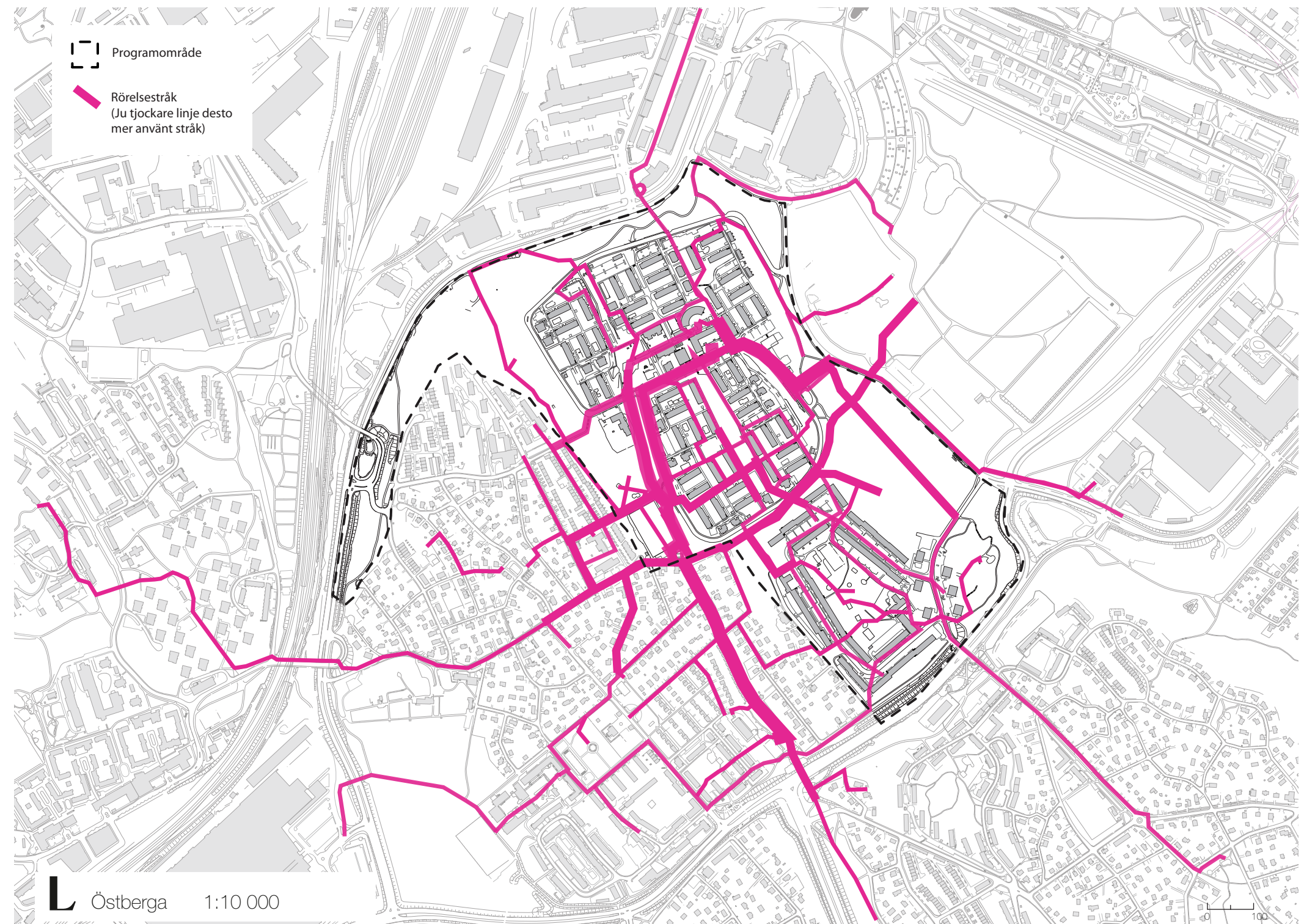
SAMMANFATTNING

RÖRELSESTRÅK

Mycket av barns rörelse i programområdet sker till fots och kommunalt. De rörelsestråk som används mest, av alla åldersgrupper, är stråket längs med Lisebergs bollplan upp till Östberga torg förbi Östbergaskolan ut till Östbergavägen och det nordsydliga stråket från Huddingevägen till Lisebergs bollplan och vidare upp till Östberga torg. Mycket rörelse sker även mellan Östbergahöjden och Gamla Östberga, utmed Göta landsväg trots gångvägens kuperade karaktär. Samtalen har även visat att barn i stor utsträckning rör sig mellan Östbergahöjden och Gamla Östberga, men främst av barn boendes i Östbergahöjden snarare än barn boendes i Gamla Östberga. I samtalen har bristen på rörelsestråk till och från Östberga framkommit frekvent.

Förskolorna och småbarnsföräldrarna rör sig inte bara i och runt Östberga utan till de närliggande områdena så som Årsta, Liseberg, Örby slott, Stureby och Ålsjö. Detta för att besöka lekplatser, parker samt service som livsmedelsbutik och andra målpunkter. De äldre barnen och ungdomarna som bor i Östbergahöjden rör sig främst i närområdet. Interaktion med ungdomar boende i andra områden sker sällan om man bor och går i förskola/ skola i Östbergahöjden. Barn från Liseberg och Örby slott rör sig sällan till Östbergahöjden, som längst rör de sig till Lisebergs bollplan.

I programområdet rör sig barn självständigt, detta delvis på grund av Östbergahöjdens och Gamla Östbergas trafikseparering samt karaktären hos Lisebergs och Örby slotts mindre vägar.

Kartan visar intensiteten av rörelse. Ju tjockare färgområde desto mer rörelse.

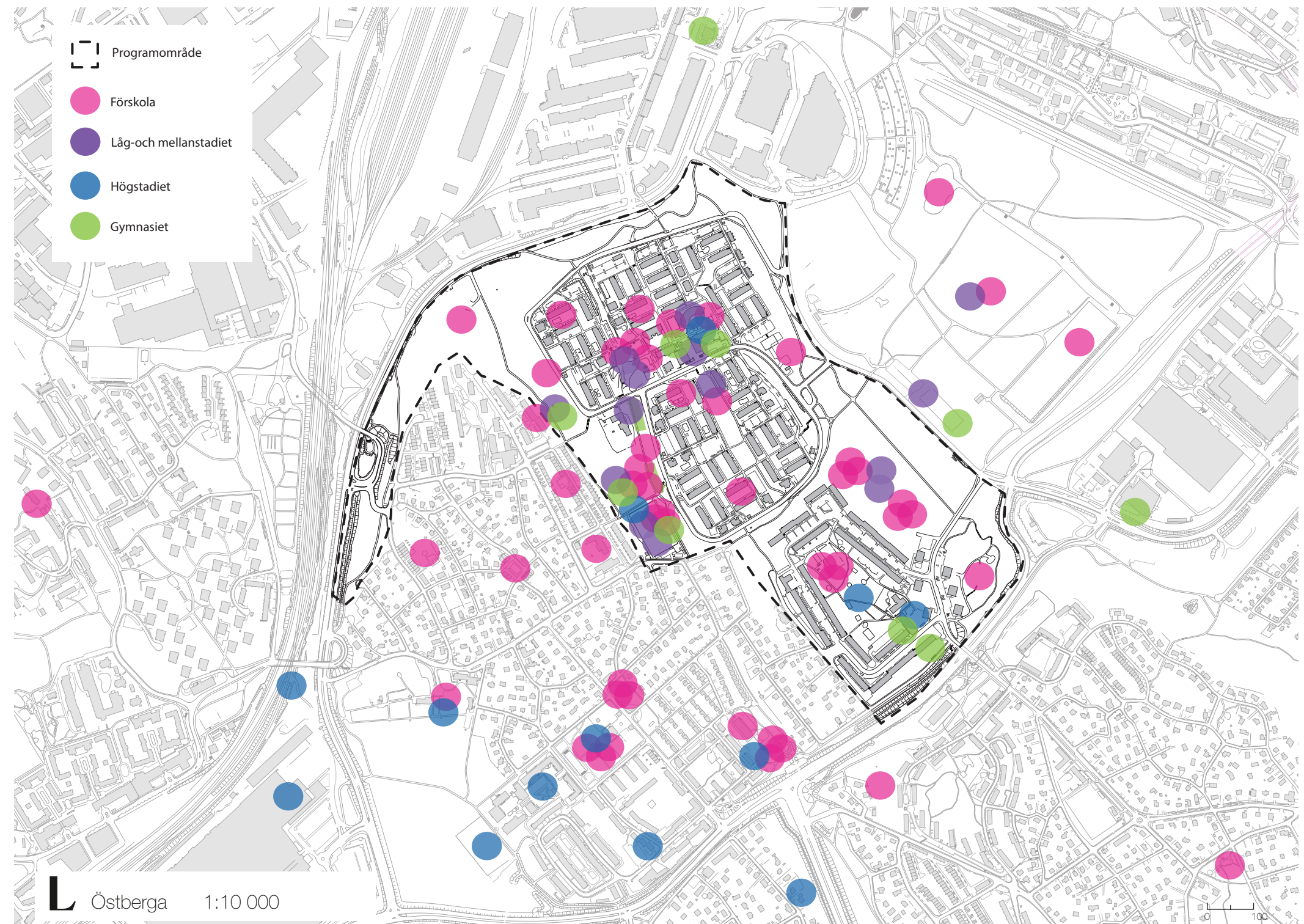
SAMMANFATTNING

MÅLPUNKTER

Skogsområdena, framförallt Luffarskogen och skogen vid Lisebergs bollplan, är värdefulla miljöer som används av de yngre barnen, förskolan och låg- och mellanstadiet. Även Lisebergs bollplan och Östberga utegym är utpekade målpunkter av alla målgrupper och är mycket uppskattade. Alla parker och lekplatser i utredningsområdet, små som stora, används frekvent av främst förskolebarnen och låg- och mellanstadiebarnen. Sammanfattningsvis uppskattas och används programområdets alla gröna miljöer av barn i alla åldersgrupper.

De äldre ungdomarna som bor i Östbergahöjden pekar ut Östberga torg och Östberga ungdomsgård som starka målpunkter de besöker dagligen. Utöver torget besöker de äldre ungdomarna målpunkter kopplade till service så som McDonalds och Burger King. Högstadieläverna rör sig främst vid Sjöängsskolan, Örby slott och närliggande område. Lisebergs bollplan och Östberga utegym är målpunkter även bland barn som inte bor i Östberga.

Fritids- och ungdomsgården och parkleken Backen har stora sociala värden i Östberga då de utgör viktiga nav för barn och ungdomar med olika bakgrund. De är samlingsplatser som nämnts vid samtliga samtal och är värdefulla målpunkter. Aktiviteter anordnas regelbundet. T. ex. samlas barn, föräldrar och pedagoger för korvgrillning i parkleken Backen på onsdagar. Det finns ett samarbete mellan förskolor, skolor, fritids och parkleken och det lokala engagemanget för barnen och ungdomarna är stort.

Kartan visar barn och ungas målpunkter. Olika färger står för olika åldersgrupper. Lisebergsparken med Östberga utegym och Lisebergs bollplan samt Östberga torg och Luffarskogen är starka målpunkter bland barn och unga.

SAMMANFATTNING

PROBLEMOMRÅDEN

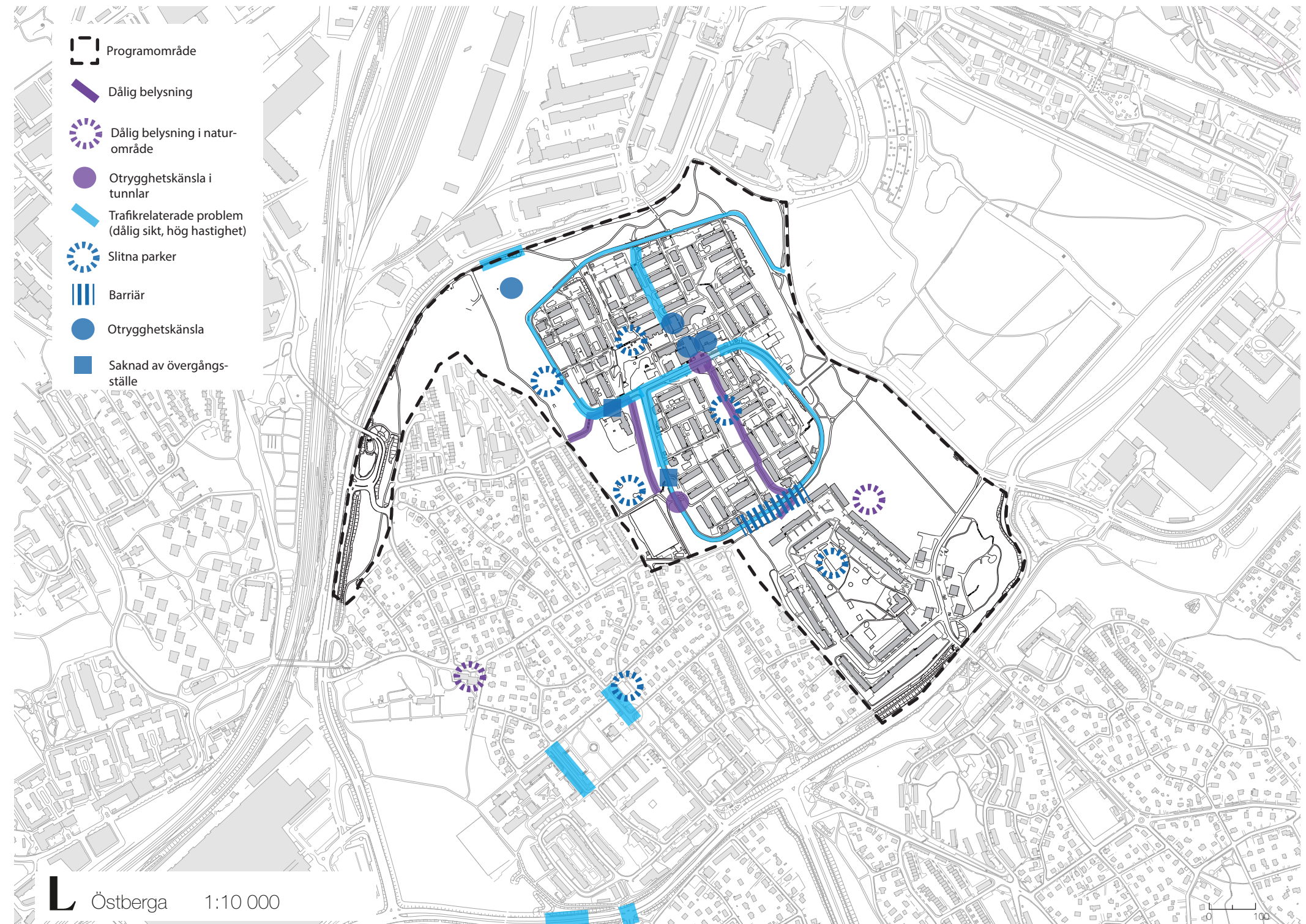
Dålig belysning som ger en känsla av otrygghet är något som framkommer i många samtal och workshops i samtliga åldersgrupper. Platser/stråk som pekas ut som särskilt utsatta är gångvägen från Lisebergs bollplan till förskolan Gläntan samt parkstråket från Östberga torg söderut mot Gamla Östberga. Även skogsområden som Luffarskogen och gångvägen från Liseberg, uppför trappan till Östberga torg, upplevs som otrygga p.g.a dålig belysning och hög vegetation nära stråken. Barn och ungdomar upplever även att gångtunnlarna i Östberga är mörka och otrygga.

Östberga torg är en plats som upplevs otrygg av pedagoger och förskolebarn och yngre skolbarn. De yngre barnen måste passera torget när de går från skolan till fritids. Det är en kort promenad som barnen upplever som otrygg på grund av att de äldre ungdomarna vistas på platsen.

De ungdomar som upplever otrygghet i Östberga är framförallt utomstående, främst p.g.a att de inte upplever sig vara en del av gemenskapen som råder i Östberga.

Trafikrelaterade problem inom Östberga höjden och kring skolor i programområdet är en återkommande synpunkt i samtalen. Höga hastigheter, dålig sikt och mycket trafik skapar otrygghet. Även brända bilar i gatumiljön gör att området upplevs otryggt. Avsaknad av övergångsställen i närheten av förskolor och deras målpunkter lyfts också som en otrygghetsfaktor. Den kontinuerligt försämrade kollektivtrafiken är ett återkommande problem som tagits upp i samtalen med ungdomar, föräldrar och pedagoger.

Nedslitna lekplatser upplevs som ett problem av framförallt pedagoger och föräldrar, som anser att parkerna är tråkiga och behöver rustas upp. De önskar också en större variation av redskap. En lekpark med utmärkande identitet, ett dragplåster, efterfrågas.

Kartan visar barn och ungas problemområden.

ÖPPNA FÖRSKOLAN/FÖRSKOLORNA 0-6 ÅR

METOD

Östberga utegym är en populär målpunkt. Här leker barnen under utflykt med Äppelängens förskola.

Övre bilden: Barnen leker i Tre Kungars lund under utflykt med Sylvesters förskola. Nedre bilden: Stamparken en populär målpunkt för förskolorna.

Parkleken Backen är en målpunkt för förskolebarnen.

Övre bilden: Parkleken Backen är en målpunkt för förskolebarnen. Nedre bilden: Barnen leker i Tre Kungars lund under utflykt med Sylvesters förskola.

Samtal hölls med barn i 4- och 5-års åldern och pedagoger från förskolorna Gläntan, Sylvester, Treklövern, Ädelstenen, Äppelängen samt föräldrar och pedagoger från Öppna förskolan Gladan. Öppna förskolan Gladan har 10-30 barn med föräldrar i åldrarna 0-5 år på besök varje dag. Förskolornas upptagningsområde är främst Östberga, Liseberg, Örby slott och Stureby. Öppna förskolan har även återkommande besökare från boende vid Telefonplan och i Årsta.

ÖPPNA FÖRSKOLAN

På öppna förskolan hölls samtal med pedagoger och ett tiotal föräldrar vid en stor plan över Östberga. Föräldrarna fick berätta om vilka miljöer de använder och uppskattar samt hur de rör sig i området. Även vilka områden de upplever som

problemområde av olika orsaker pekades ut.

FÖRSKOLORNA

Samtal med pedagogerna hölls framför en stor plan över Östberga. Pedagogerna berättade om hur de upplever sin utemiljö. På planen markerade pedagogerna ut barnens målpunkter och probleplatser samt hur de rör sig. På förskolan Äppelängen och Sylvester gjordes samtal under utflykter till skogsområdet vid Lisebergs bollplan respektive Tre Kungars lund. På utflykterna observerades barnen och de fick även frågor om sina favoritplatser. Barnen fick även fota och visa var och hur de lekte på olika platser.

ÖPPNA FÖRSKOLAN/FÖRSKOLORNA 0-6 ÅR

SAMMANSTÄLLNING

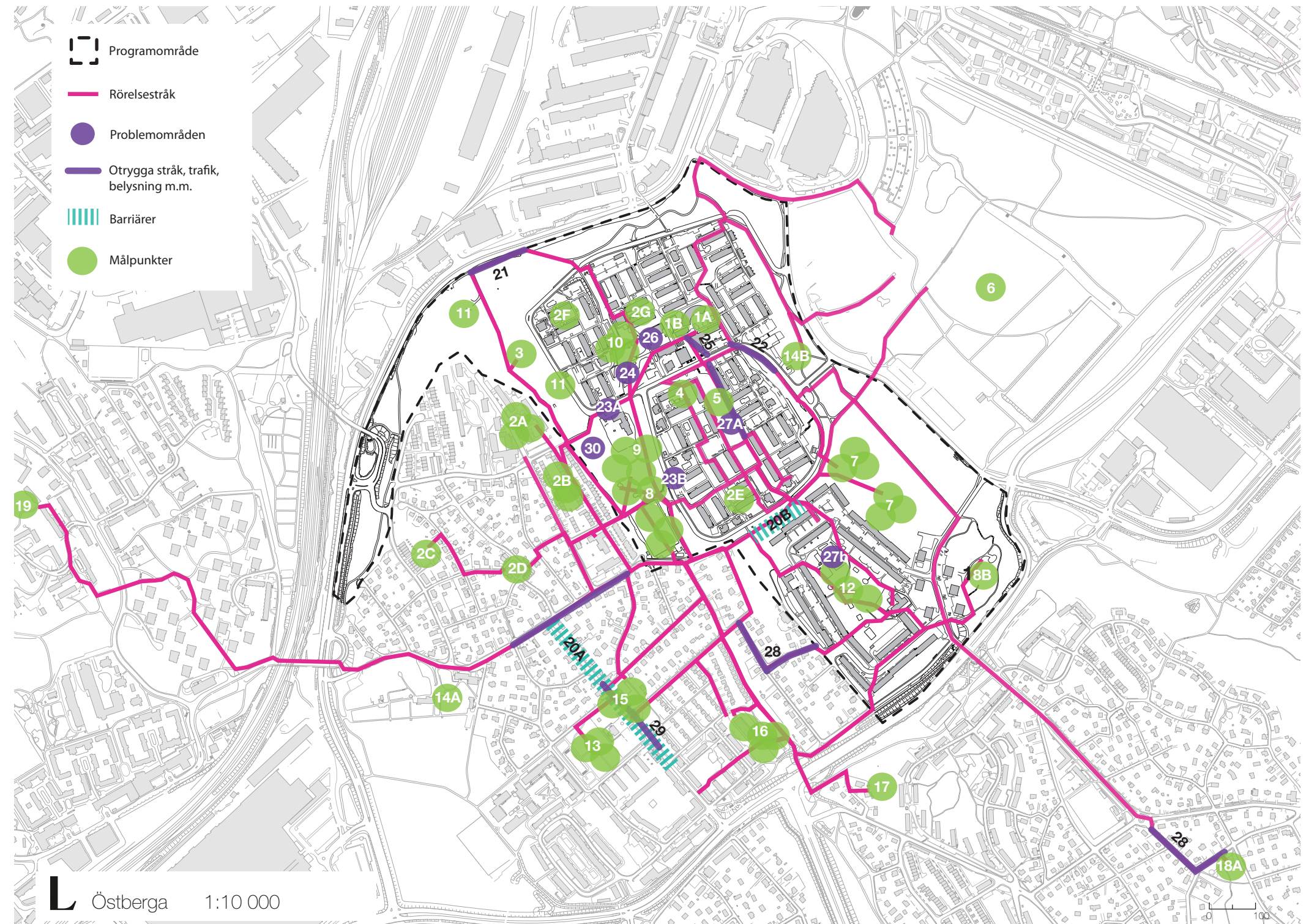
BARNKONSEKVENSPANALYS ÖSTBERGA

MÅLPUNKTER

- 1 Östbergaskolans skolgård (A) och skolans grusplan (B) används av förskolan Ädelstenen då de saknar förskolegård
- 2 Smålekparker: Klämman (A), Annebodaparken (B), Tre Kungars lund (C), Fem Fålers park (D) och bostadsgårdar i Östbergahöjden (E, F & G) är en uppskattade på grund av sin tydliga rumslighet och utrustning
- 3 BMX-banan används av fler förskolor. Här har de aktiviteter kopplat till rörelse
- 4 Öppna förskolan Gladan är en målpunkt för de minsta barnen och deras föräldrar
- 5 Parkstråket. Här används framförallt lekutrustningen av de minsta barnen
- 6 Till Årstafältet görs heldagsutflykter med matsäck av flera förskolor
- 7 Luffarskogen är en oerhört värdefull miljö och besöks varje vecka av samtliga förskolor
- 8 Lisebergsparken med Lisebergs bollplan och Östberga utegym besöks varje vecka av nästan samtliga förskolor. Parkens olika karaktärer och öppenhet uppskattas
- 9 Stråket till Lisebergsparken uppskattas av föräldrar
- 10 Parkleken Backen besöks av barnen under skol- och fritid.
- 11 Skogsområde med utsiktsplats.
- 12 Stamparken. Parkens öppenhet uppskattas.
- 13 I Örby slottspark. Plaskdammen uppskattas.
- 14 På vintern är kyrkogårdens backe (A) och slänten vid Östbergabackarna (B) målpunkter för pulkaåkning.
- 15 Elefantparken uppskattas på grund av sin inramning. Den ligger dock för nära vägen
- 16 Äppelängens lekplats besöks av många förskolor.
- 17 Ängen i Stureby är en målpunkt för några förskolor.
- 18 Sturebyparken (A) och höjden vid Gamla Östberga (B) är målpunkter för Treklövern förskola.
- 19 Älvsjö bibliotek och Vårflodsparken är målpunkter. Vårflodsparken är målpunkt för förskolan Treklövern

PROBLEMOMRÅDEN

- 20 Örby slottsväg (A) och Göta landsväg upplevs som en barriär för föräldrar/pedagoger.
- 21 Gångvägen utmed Åbyvägen upplevs otrygg av pedagoger.

Sammanställning av alla förskolors rörelsestråk, målpunkter och problemområden.

- 22 Utanför Östbergaskolan kör bilister fort och utgör en otrygg miljö för barnen.
- 23 Övergångsställe saknas utanför Gläntans förskola (A) och vid trappan från Lisebergs bollplan (B).
- 24 Parkleken Backens kuperade landskap ger dålig sikt upplever pedagoger
- 25 Pedagoger och föräldrar upplever Östberga torg som en otrygg plats.
- 26 Förskolan Ädelstenens lokaler har brunnit ner. Tomten upplevs otrygg.
- 27 Parkstråket (A) och Stamparken (B) önskas rustas upp. Entréerna behöver förtydligas till Stamparken.
- 28 Trottoarerna är för smala för att dra en dubbelvagn.
- 29 Trafikleden precis intill Elefantparken utgör en trafikfara.
- 30 Lisebergsparken besöks av samtliga förskolor vilket innebär högt tryck och slitage. Upprustning.

ÖPPNA FÖRSKOLAN/FÖRSKOLORNA 0-6 ÅR

RESULTAT

Förskolorna gör utflykter varje vecka i sitt närområde. Det är främst variationen som är viktig och olika utflyktsmål väljs olika dagar så att barnen inte tröttnar. Utflykter är en viktig del i pedagogernas arbete utöver det pedagogiska. Flera pedagoger menar även på att det är en arbetsmiljöfråga både gällande barnen och pedagogerna. Inomhus blir ljudvolymen väldigt hög medans ut absorberas ljudet.

MÅLPUNKTER

Naturmiljöer

Ur pedagogernas perspektiv är det bra att kunna gå till lekparkar men de och barnen uppskattar framförallt närheten till miljöer som inte är programmerade. Samtliga förskolor går minst en gång i veckan till skogen. Skogen innebär riktig natur med en förändlig miljö. Under skogsutflykterna lär sig barnen hur man beter sig i skogen och det finns många aktiviteter och ytor fria att utforska. Luffarskogen och skogspartiet vid Lisebergs bollplan är de mest uppskattade områdena i Östberga. Skogspartierna anses vara en bra lekmiljö och samtliga förskolor instämmer i att det är ett värdefullt element i omgivningen.

I skogen utvecklar barnen sin motorik. Det är kuperat och det finns klätterträd och rötter som sticker upp som utmanar och utvecklar motoriken. Pedagogerna upplever att barnen leker annorlunda i skogen, de hamnar inte lika ofta i konflikt och är mer koncentrerade.

Östberga utegym och Lisebergs bollplan

Utegymmet och bollplanen är också mycket uppskattade målpunkter som nämns av samtliga förskolor. Bollplanen är tydlig inramad och stor vilket tillåter spring och organiserad lek. På bollplanen kan flera avdelningar vara samtidigt.

Utegymmet fungerar som en lekplats. Här leker barnen och försöker återskapa rörelserna som visas på informationsskyltarna. Förskolorna brukar vara kring Östberga utegym, den intilliggande

skogen och den öppna ängen med tillhörande lekställning. Miljön uppskattas mycket då den erbjuder en variation och är fri från bilar.

Stamparken

Stamparken är en uppskattad lekplats som besöks frekvent av förskolor och föräldrar. Det som uppskattas med Stamparken är att den är så stor, har en öppen utformningen och är variationsrik. Parkens öppenhet gör att det är lättare att hålla uppsikt över barnen för pedagogerna. Förskolan treklövern, som ligger precis intill Stamparken, besöker dock parken sällan då de vet att barnen ofta går dit med sina föräldrar. De söker sig gärna till andra parker för att få varierade miljöer.

Parkleken Backen

Föräldrar anger Öppna förskolan och Parkleken Backen som målpunkter. Parkleken uppskattas för sin utrustning och barnen tycker att linbanan är rolig. Föräldrarna framhåller att det också är en social knutpunkt. Pedagogerna nämner dock att parkens kuperade karaktär gör att uppsikten över barnen är dålig.

Övriga målpunkter

Förskolebarnen besöker alla parker och lekplatser i området, stora som små. Bland de mindre parkerna är Klämman, Elefantparken, Annebodaparken, Tre kronors park och Äppelängens park populära bland samtliga förskolor. Överblickbarheten, inramningen och en variation i lekutrustning gör att ovanstående parker uppskattas. Annebodaparken är nyligen upprustad, vilket uppskattas.

Förskolepedagogerna på Ädelstenens förskola är glada att bostadsgårdarna i Östbergahöjden har förbättrats sen de gjordes om till bostadsrätter och de besöker gårdarna frekvent.

Några förskolor gör även utflykter till Vårflodsparken i Enskede, vilket är mycket populärt

bland barnen och pedagogerna på grund av sin tydliga inramning, lekutrustning och inslag av natur i parken.

RÖRELSE

Förskolebarnen rör sig i en stor radie i närområdet, mestadels till fots. Förskolorna gör utflykter till olika parker och grönområden nästan varje dag, vilket ställer stora krav på närmiljön. Olika parker och grönområden besöks för att skapa variaton. Många av barnen bor i området och går eller cyklar till förskolan.

Längre utflykter med förskolan görs med jämna mellanrum till Stockholm, Älvsjö, Enskede, ibland Farsta och Gubbängen. Då färdas de mestadels med buss och besöker museum, bibliotek och lekplatser.

Pedagoger för småbarnsavdelningarna poängterar vikten av tillgängliga vägar. Oftast har de med tvillingvagnar som ställer krav på bredd hos trottaer och en tillgänglig lutning. Bland annat utpekas Göta landsväg som för brant av pedagogerna.

PROBLEMOMRÅDEN OCH BARRIÄRER

Alla förskolor är eniga om att de under dagtid känner sig trygga. Då är det lugnt i området men människor är ändå i stor utsträckning i rörelse. Trafiken upplevs säker då vägarna är separerade i området och barnen inte behöver korsa många bilvägar. Dock anses vissa trottaer för smala och att det saknas övergångsställen i samband till målpunkter.

Göta landsväg mellan Östbergahöjden och Gamla Östberga kritiserar och upplevs som en barriär mellan områdena av föräldrar och pedagoger.

Östberga torg

I undersökningen har det kommit fram att torget kvällstid upplevs som en otygg plats av föräldrar och pedagoger. Belysningen på torget är bristande och det är ständigt skräpigt. Torget är ingen plats

förskolorna vistas på utan den används endast som en passage till t.ex. Backen.

Slitage

Många lekplatser i området är nedgångna och kräver upprustning, exempel är Elefantparken och Stamparken. En upprustning av parkerna är önskvärt. Vid eventuella upprustningar önskas fler klätterövningar och fler motoriska övningar av barnen och förskolepedagogerna. Det önskas även kompisgungor, mer vattenlek och programmerad småbarnslek. Även en lekplats med tydlig identitet, "dragplåsterpark" önskas.

Kollektivtrafik

Något som ses som ett återkommande problem bland föräldrarna i Östberga är kollektivtrafiken. Det är ofta kraftiga förseningar i busstrafiken, för fulla bussar för att barnvagnar ska komma på, och dessutom slutar bussen gå tidigt på kvällarna. Föräldrarna på Öppna förskolan är trötta på att bli lovade bättre kommunikationer och upplever att det istället dras in avgångar.

Övriga problemområden och barriärer

Den nedbrunna förskolan utgör ett problem i området. Ädelstenen har sedan branden inte haft en förskolegård. Att ingenting åtgärdas anser pedagogerna skickar ut fel signaler i Östberga.

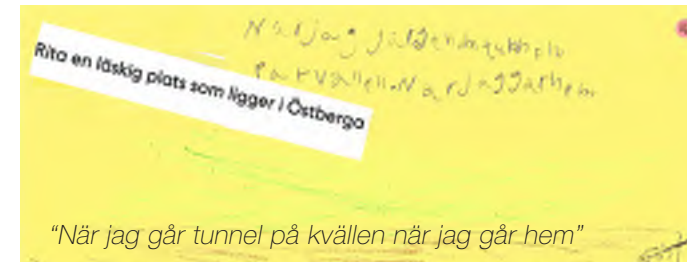
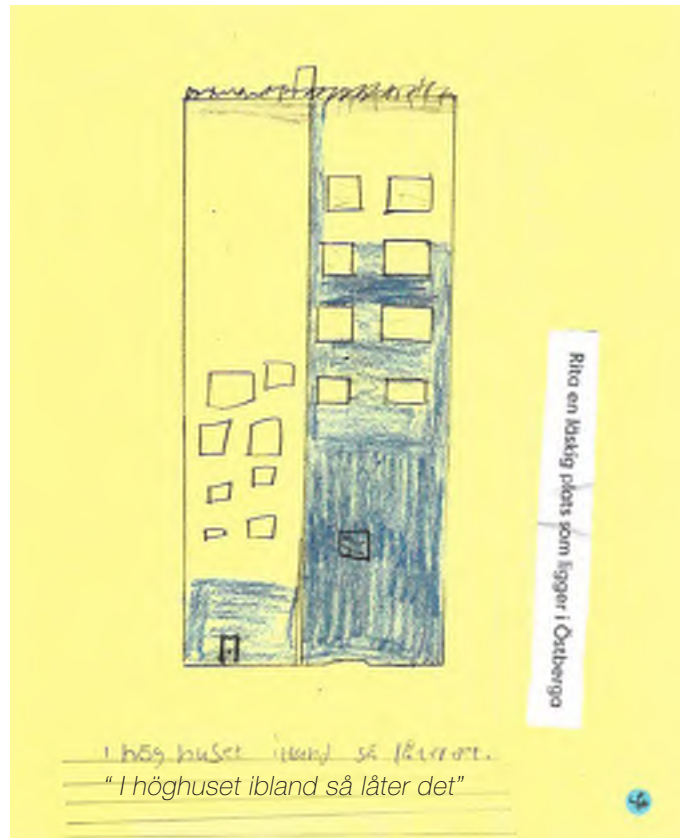
PEDAGOGERNA VILL HA:

- Upprustade parker
- Programmerade lekmiljöer och småbarnslek
- Trafiksäkrare miljöer
- Fler vattenelement och kompisgungor
- Toalett i parker
- Undersökande utrustning i lekparkar (bilder, former, mönster)
- Längre gungor
- Mer klättring och motoriska övningar
- Skridskobanor i närområdet

LÅG- OCH MELLANSTADIET 6-12 ÅR

METOD

Teckningar gjorda av klass 3A i Östbergaskolan under workshop med Unga Berättar. Eleverna fick rita en läskig plats, en hemlig plats och en plats där de brukar leka med sina kompisar.

Övre bilden: Barnen uppskattar linbanan i Backen. Nedre bilden: Naturområdena är värdefulla miljöer.

Samtal hölls med barn och pedagoger i en klass 2 och en klass 3 från Östbergaskolan samt på fritidsgården i Östberga centrum. Östbergaskolan består av 155 elever från förskoleklass till åk 6 och ligger centralt i Östbergahöjden. Skolans upptagningsområde är stort. Eleverna bor i närliggande områden som Östberga, Årsta, Liseberg och Örby slott men även längre bort som i Hagsätra, Älvsjö och Rågsved.

Fritidsgården delar lokaler med ungdomsgården. Lokalerna ligger centralt i Östberga, precis vid skolan och torget. Många av barnen går direkt från skolan till fritids. Varje dag bjuds det på mellanmål och på onsdagar består mellanmålet av grillad korv i parkleken Backen tillsammans med andra barn och vuxna. Fritids använder Backen

nästan dagligen under sommarhalvåret i sin verksamhet.

METOD

ÖSTBERGSSKOLAN 2A OCH 3A

Eleverna fick i uppdrag att rita sina favoritplatser i Östberga. Framför en kamera berättade de varför de valt just denna plats och vad det var med platsen de tyckte om. Som komplement till övningen hölls det samtal med pedagoger som utgick ifrån fokusfrågorna. I 3A fick barnen även dra en lapp med frågor som läskiga platser, hemliga platser och platser där de spenderar tid med kompisar och sedan illustrera svaret på pappret.

FRITIDSGÅRDEN

Samtal med barnen hölls framför en stor plan över Östberga. Barnen fick själva markera sina favoritplatser, rörelsestråk och problempplatser. Beroende på vad de markerade på ritningen hölls det diskussioner i grupp om varför de valt just de platserna.

LÅG- OCH MELLANSTADIET 6-12 ÅR

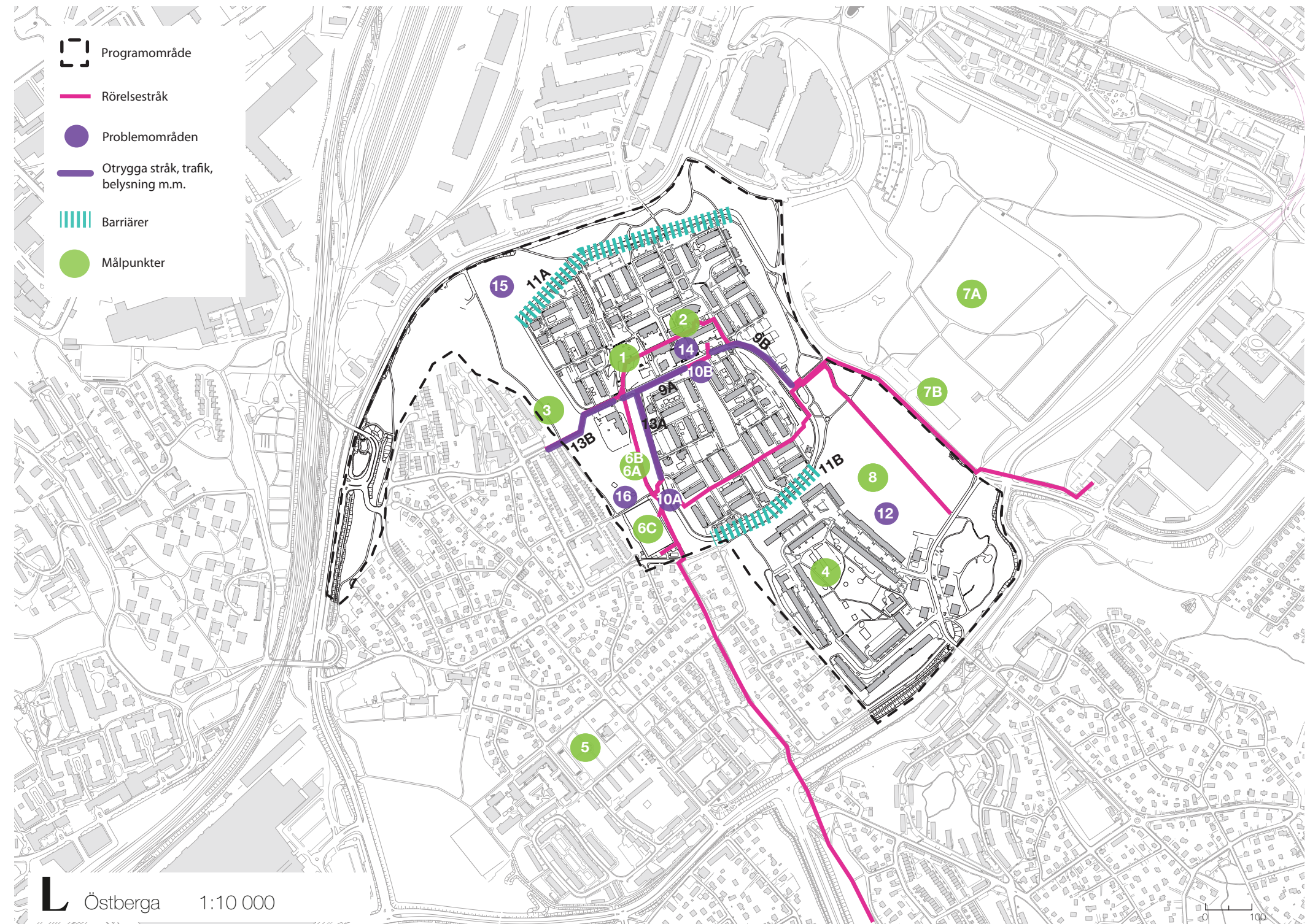
SAMMANSTÄLLNING

MÅLPUNKTER

- 1 Parkleken Backen är en uppskattad målpunkt såväl på fritiden som på skoltid.
- 2 Östbergsskolan/skolgården med dess tillhörande utrustning
- 3 BMX-banan används av framförallt killar.
- 4 Stamparken. Parkens utrustning, gungorna, gör parken roligt
- 5 Barnen leker och träffar kompisar vid Örby slottspark.
- 6 Skogsområdet i Lisebergsparken (A), Östberga utegym (B) och Lisebergs bollplan (C) är en uppskattade målpunkter.
- 7 Årstafältet (A) och hundrastgården (B).
- 8 Luffarskogen är en viktig plats för skolan och Fritids.

PROBLEMOMRÅDEN

- 9 Platsen upplevs som probleplatser av lärare på grund av hög hastighet på biltrafiken (A) och dålig sikt vid övergångsställe (B).
- 10 Tunneln vid Lisebergs bollplan (A) och Östberga torg (B) upplevs otrygga av skolbarnen.
- 11 Norra delen av Östbergahöjden (A) och mötet mellan Östberga och Gamla Östberga (B) upplevs som en barriär av lärarna.
- 12 Luffarskogen upplevs läskig av barnen och de tycker att det är lätt att gå vilse.
- 13 Gångvägen från Lisebergs bollplan till Östberga torg (A) och trappan från Liseberg (B) är dåligt belysta och upplevs otrygga av lärare och skolbarn.
- 14 Östberga torg upplevs som en otrygg plats av skolbarnen.
- 15 Skolbarnen upplever platsen som otrygg då de skett ett mord i skogen tidigare.
- 16 Platsen besöks av många förskolor och upplevs trångt av lärarna.

Sammanställning av låg-och mellanstadiets rörelsestråk, målpunkter och problemområden.

LÅG- OCH MELLANSTADIET 6-12 ÅR

RESULTAT

MÅLPUNKTER

Utmärkande är att barnen i denna ålder uppskattar aktiviteter där man kan vara flera och utrustning som kan nyttjas av många samtidigt tex klätterställningar, större gungor och hinderbanor.

Parkleken Backen

Backen är en av de viktiga målpunkterna i området. När barnen ombads teckna sin favoritplats i Östberga tecknande många (nästan hälften) parkleken som svar på frågan. Barnen använder parkleken vid olika tider på dygnet och veckan. De besöker Backen under skol- och fritidsgårdstid men även med sina föräldrar på fritiden. Barnen berättar att de uppskattar alla aktiviteter som anordnas och parkens utrustning som; cyklarna, åka ruschkana, gunga ("kina-gungan"), "båten" och linbanan. De berättar även att de besöker platsen för att det alltid är kompisar och människor i parkleken vilket bidrar till trygghet och en känsla av samvaro.

Lisebergs bollplan och Östberga utegym

Lisebergs bollplan framstår som en målpunkt bland alla. På bollplan träffas barn från hela närområdet, till exempel från Örby slott och Liseberg. Tjejerna från fritidsgården berättar att de brukar spela fotboll, ha gymnastik och leka på fotbollsplanen. Killarna berättar och tecknar att deras målpunkter ofta är knuta till sportaktiviteter då det är sport de ägnar sig åt på fritiden. Utegygmet anges av barnen som en målpunkt och lekplats. De använder redskapen som lekredskap och även som träningsredskap. Några av barnen berättar att de brukar gå till Östberga utegym med sina syskon, kompisar och/eller föräldrar då det ligger en bit bort. Anställda på Backen bekräftar att utegymmet och fotbollsplanen har varit målpunkter för barnen i många år, från den dagen de byggdes.

BARNEN VILL HA:

- Tryggt torg
- Säkrare trafikmiljöer
- Bibliotek och kultur i Östberga

Östbergaskolan och skolgården

Många av barnen både ritade och berättade att deras favoritplats i utredningsområdet är Östbergaskolan med dess tillhörande skolgård. De uppskattar framförallt basket- och fotbollsplanen, gungorna och kingplanen. På skolgården träffar de kompisar, leker och spelar fotboll. Skolan och dess miljö utgör en trygg och lekfull miljö.

Naturmiljöer - Luffarskogen

Skogen är en värdefulla miljö. En högt uppskattad skog är Luffarskogen som är beläget mellan Östberga och Årstafältet. Pedagogerna berättar att de brukar göra utflykter med skolan (och fritids) ca två gånger i veckan till Luffarskogen och Lisebergs bollplan med dess tillhörande skogsdunge. I skogsområdena, som har många öppna ytor, har barnen fri lek där de bland annat leker trädlekar och fantasilekar. Skogen utgör en lärande miljö. Luffarskogen är även en destination för samarbetslekar på idrottslektionerna och idrottsdagar.

Luffarskogen är väl separerad från bilvägen, Östbergavägen, utanför och vägen upplevs inte som ett störande element i landskapet. Även skogen bredvid Lisebergs bollplan är mycket uppskattad. Där finns både skog, berg och öppna ytor. Både denna skog och Luffarskogen är en målpunkt för flera skolor.

I Luffarskogen hålls den årliga skolavslutningen av 6:orna, de uppträder med en pjäs som heter "Häxan på berget" och hela Östbergaskolan samlas i skogen för att se pjäsen.

Övriga målpunkter

Utöver ovannämnda målpunkter McDonalds, Liljeholmens lekplats, lekplatserna på Östbergahöjdens bostadsgårdar, Stamparken och Örby slott som målpunkter. Stamparken och Örby slott nämns av flera barn och framförallt av barn som

bor på Stamgatan och i Örby slott. Även barnens hem och tillhörande bostadsgård förekommer som målpunkter.

RÖRELSE

Eleverna rör sig främst inom skolan och skolgården, till de närliggande skogspartierna, parkleken och Lisebergs bollplan. 6:orna läser hemkunskap och moderna språk på Sturebyskolan, öster om Östberga. Dit promenerar de själva. Pedagogerna ser inget problem med promenaden till Sturebyskolan och de har inte uppfattat att barnen tycker den upplevs farlig eller läskig. Det är en bra trafikseparerad väg där de enbart behöver korsa en bilväg två gånger. Pedagogerna upplever däremot Åbyvägen som en stor barriär där det endast finns ett ställe att ta sig över den stora trafikerade vägen. Detta gör att Östberga separeras från Årstaberg och Årstadal.

Tidigare hade barnen hemkunskap och moderna språk i Sjöängsskolan. Vägen dit är mycket kortare och pedagogerna påtalar att det hade varit bättre om lektionerna kunde återgå till Sjöängsskolan.

PROBLEMOMRÅDEN OCH BARRIÄRER

Östberga torg

Det framkommer av såväl barn som pedagoger att Östberga torg upplevs som en otrygg plats. Barnen påtalar att "Det finns killar som är vid Tempo, de ser läskiga ut". Pedagogerna är alla eniga om att det inte finns något för ungdomarna att göra och att de enbart "hänger" på torget vid den tiden barnen slutar skolan. Det gör att det blir en otrygg plats för de yngre barnen. Skapar en osäkerhet för barnen som går från skolan och tvingas gå över torget till fritidsgården (torget bidrar till oro bland barn och pedagoger.)

Ett barn påtalar även höghuset intill torget som "läskigt" och tycker det låter konstigt från huset.

LÅG- OCH MELLANSTADIET 6-12 ÅR

RESULTAT

Tunnelpassager

Barnen berättar att tunnelpassager som är dåligt belysta känns otrygga. T.ex. tunneln vid Östberga torg och tunneln mot Lisebergs fotbollsplan. I tunneln mot Lisebergs fotbollsplan körs även mopeder med hög hastighet vilket ökar otryggheten.

Trafikmiljöer

Pedagogerna nämner att Östbergabackarna, framförallt den västra delen, är ett problematiskt gatuavsnitt då det förekommer bilbränder och att bilister håller hög hastighet. Även framför Östbergaskolan kör bilarna ofta fort och sikten är dålig, framförallt där vägen kröker sig. Det förekommer även att bilar inne i Östbergahöjden kör på gångbanor.

Övriga problemområden och barriärer

Östbergahöjden och Gamla Östberga upplevs som helt separata områden av pedagogerna. De anser att det är en dålig koppling mellan dessa områden, vilket även bidrar till att de inte rör sig mot Gamla Östberga med skolan. Det finns en naturligare koppling till Liseberg i och med att kollektivtrafiken med gröna linjen går därifrån.

Årstafältet används inte av skolan. Både barn och pedagoger upplever att det inte finns något att göra där. Pedagogerna tror även att det bristande användandet beror på en otydlig entrée från Östberga, där man möts av en golfbana och en kennelklubb.

Förskolan Ädelstenen brann upp för ca två år sedan. Kvar står en nedbrunnen skola som signalerar försummelse och utgör en otrygg plats för barn mitt i de centrala delarna av Östbergahöjden.

Teckningar gjorda av elever i årkurs 3 på Östbergaskolan.

HÖGSTADIET 12-15 ÅR

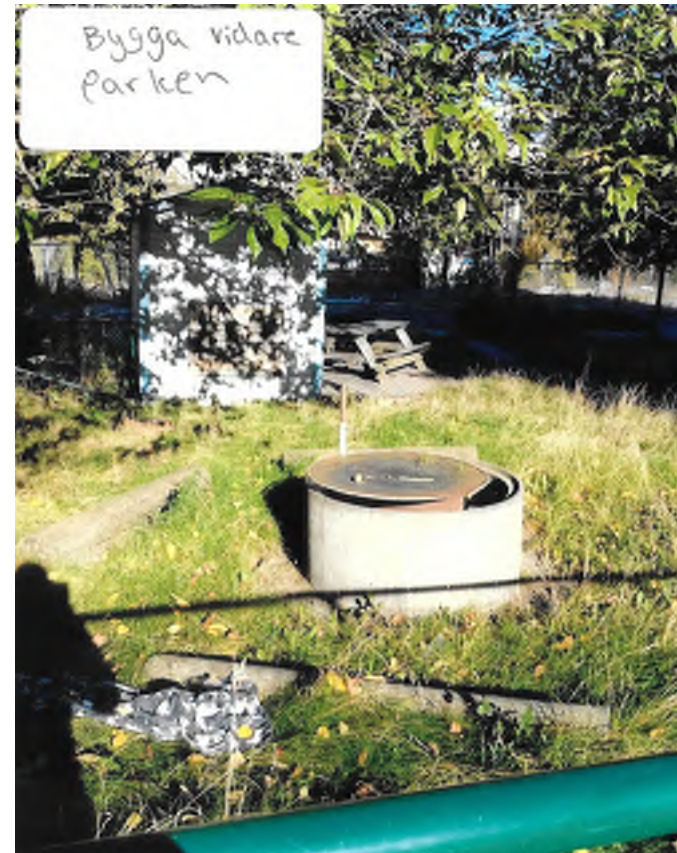
METOD

Högstadieungdomarna vistas på skolgården under skoltid.

Övre bilden: Lisebergs bollplan är en uppskattad målpunkt på idrottslektioner och raster. Nedre bilden: Högstadieungdomarna vistas på skolgården på skoltid.

Kommentarer och förslag av elever i årkurs 8 i Sjöängsskolan under workshop med Unga Berättar.

Samtal hölls med ungdomar och pedagoger från Sjöängsskolan klass 8A. En workshop anordnades för eleverna där 13 killar och 10 tjejer deltog. Skolan ligger i Örby slott, intill Örby slottspark och består av elever från förskoleklass till åk 9. Upptagningsområde för elever på Sjöängsskolan är främst Östberga, Älvsjö, Liseberg, Solberga och Örby slott.

METOD

FÖRESTÅNDARE KLASS 8A

Samtal med klassföreståndarna för klass 8A hölls över en stor plan. Pedagogerna fick utifrån fokusfrågorna berätta hur eleverna rör sig i området, vilka platser de besöker och vilka problemområden som finns.

ELEVER KLASS 8A

Under workshopens första del delades klassen in i fem grupper, där vardera grupp fick undersöka en specifik plats i Östberga. De platser som undersöktes var Stamparken, Östberga torg och Lisebergs bollplan. Med utgångspunkt i fokusfrågorna fick eleverna fota och genom instagram kommentera hur de upplever området. Under andra delen av workshopen satt grupperna med en pedagog och märkte ut på en karta hur de rör sig i området samt målpunkter och problemområden. De fick även rita, kommentera och ge förslag på utskrivna bilder.

HÖGSTADIET 12-15 ÅR

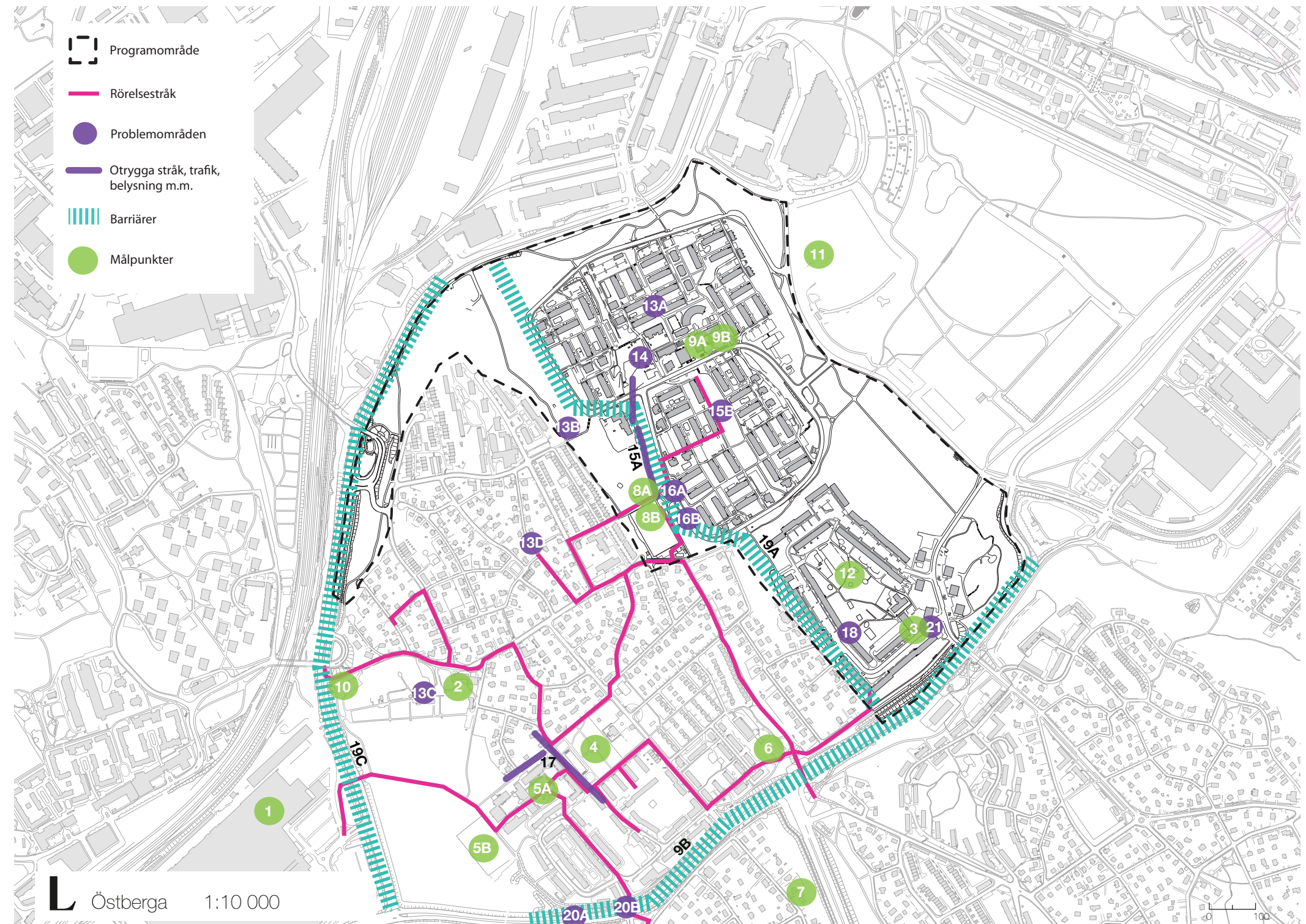
SAMMANSTÄLLNING

MÅLPUNKTER

- 1 Älvsjömässan är målpunkt för utflykter med skolan. Ungdomarna besöker även matställen som t.ex Subway.
- 2 Pulkabacken vid kyrkan var en målpunkt när eleverna var yngre.
- 3 Pizzerian i Gamla Östberga.
- 4 Örby slottspark är en målpunkt för hundrastning på fritiden.
- 5 Ungdomarna hänger mest på skolan/skolgården (A) under skoltid. Grusplanen (B) är en målpunkt på idrotten.
- 6 Gungorna vid Äppelängens lekplats.
- 7 Örby centrum är en målpunkt på raster och håltimmar.
- 8 Östberga utegym (A) och Lisebergs bollplan (B) är två populära målpunkter.
- 9 Östberga fritidsgård (A) och bänkarna vid Östbergaskolan (B) är två uppskattade målpunkter för elever bosatta i Östberga.
- 10 Solberga är en målpunkt för ungdomarna.
- 11 Vissa av eleverna rider på ett stall i Årsta.
- 12 Stamparken.

PROBLEMOMRÅDEN

- 13 Områden (A, B, C & D) som upplevs otrygga och undviks kvällstid av ungdomarna.
- 14 Rutchkanan vid parkleken önskas återinföras.
- 15 Stråket från Lisebergs bollplan till Östberga torg (A) och parkstråket i Östbergahöjden (B) är dåligt belysta och upplevs otrygga kvällstid.
- 16 Tunneln vid Lisebergs bollplan (A) upplevs otrygg av ungdomarna för det förekommer smällning av smällare där. Vid platsen (B) har bilbränder förekommit.
- 17 Vägen utanför Sjöängsskolan utgör ett trafikproblem anser lärarna.
- 18 Stamparken upplevs som en folktom yta.
- 19 Lärarna upplever att Östberga (A), Huddingevägen (B) och Åbyvägen (C) utgör en barriär.
- 20 Huddingevägen är ett problematiskt område där bullernivån (A) är hög och bilister kör fort (B).
- 21 Det är dåligt med parkeringsplatser i Gamla Östberga.

Sammanställning av högstadiets rörelsestråk, målpunkter och problemområden.

HÖGSTADIET 12-15 ÅR

RESULTAT

BARNEN VILL HA:

- Utveckla Lisebergs bollplan med omklädningsrum och klubbhus
- Ramp/ cykelbana vid Lisebergs bollplan (integrera Lisberg/ Östberga)
- Större idrottshall på skolan
- Bygga över Åbyvägen
- Utveckla Centrum
- Förbättra belysningen
- Förbättra kollektivtrafiken - förläng tunnelbanan till Östberga

MÅLPUNKTER

Lisebergs bollplan

Lisebergs bollplan används främst under idrottslektioner. Under workshopen uttryckte vissa elever att de endast går dit om det måste medan andra regelbundet spelar fotboll med sina kompisar. Dessa hänger även i området kring bollplanen. Antalet besökare på Lisebergs bollplan varierar, ibland är den tom och ibland är det många grupper där och spelar, vilket gör det trångt. Men alla är eniga om att det är bra att planen finns där. Vid ingången till fotbollsplanen finns en mötes-plats med tak, där ungdomarna samlas.

Sjöängsskolan med tillhörande skolgård

Enligt pedagogerna rör sig eleverna under skoltid främst i skolan, på skolgården och i närområdet. Även grusplanen i närheten av skolan besöks frekvent på raster och idrottslektioner. Orientering sker oftast i Årstaskogen.

Östberga utegym

Under workshopen rådde det delade åsikter om utegym. De flesta var positiva men eleverna besökte inte utegymmet säså oft.

Stamparken

Det var få elever som angav att de besöker Stamparken. De flesta hade besökt lekplatsen som barn. Gungorna, lekplatsen och gångvägarna sågs som något positivt liksom att barnfamiljer grillar där. Vissa av ungdomarna brukar fira valborg kring en majbrasa i parken. De brukar även promenera och cykla genom parken. Några av eleverna undviker Stamparken på kvällen, då det brukar hänga "skumma typer" där.

Östberga torg

Under workshopen framkom delade åsikter om Östberga torg. Vissa i gruppen hade inte besökt platsen innan workshopen medan en bodde i närheten. De som sällan besöker platsen, eller besökte platsen för första gången upplevde torget

öde och tråkigt, speciellt utanför Tempo och kiosken. Ett förslag från eleverna var att införa mer gröna ytor, träd och blommor samt fler butiker och anant serviceutbud. Den elev som bodde i närheten uppskattade torget och de bänkar som fanns där som de brukade "chilla" vid. Muralmålningen på kortsidan av Tempo uppskattades och fler målningar med lokal anknytning önskades. Även utsmyckningen på ungdomsgården tyckte de var ett positivt inslag.

Ungdomsgården är en plats som många hänger vid på fritiden (framförallt på kvällen) och stämningen där beskrevs som trevlig där alla känner alla. Enligt den elev som bodde i Östberga fanns det inte några otrygga områden i Östberga utan man kunde röra sig helt fritt både under dagen och kvällen.

Övriga målpunkter

På raster och håltimmar söker sig ungdomarna till kiosker och butiker i närheten för att handla energidryck och liknande. Örby centrum ligger nära skolan. Ungdomarna tar även bussen till Gullmarsplan på raster och håltimmar. Efter skolan besöker ungdomarna ungdomsgårdar i Östberga, Örby och Älvsjö. Generellt besöker endast ungdomar från Östberga, Östberga fristidsgård. Ungdomarna rör sig aldrig till Årstafältet, som ligger för långt bort och saknar dragningskraft.

RÖRELSE

Ungdomarna rör sig främst i skolan, på skolgården och i närområdet under skoltid. Eleverna på Sjöängsskolan bor både i Östberga, Örby slott, Liseberg och Älvsjö. Det är få som cyklar till skolan, de flesta som bor långt bort tar bussen. Lärarna berättar att de tar ungdomarna på utflykter till Stockholm city. De besöker även Älvsjömässan ibland.

PROBLEMOMRÅDEN OCH BARRIÄRER

Otrygga stråk

Lärarna anser att Örby slottsväg utgör ett trafikproblem. Bilister kör fort. Östbergahöjden ses som en barriär från Liseberg och Örby slott. Även de stora vägarna runt Sjöängsskolan upplevs som barriärer. Belysningen är dålig vid vägen ner till Lisebergs bollplan och mittstråket upp till Östberga torg. Detta upplevs som en otrygghet. I övrigt är det fler platser som undviks kvällstid av vissa elever (utmärkt i kartan).

Östberga torg

Under workshopen kom det fram att många upplever Östberga torg som otryggt och tråkigt. De tycker att torget skulle bli trevligare att hänga på om det fanns fler träd och sittplatser att hänga vid. Gärna fler än en bänk så att fler kan få plats. Parkleken och gräsyten vid det nedbrunna förskolan upplevs tråkig.

Östberga utegym

Ungdomarna upplever att utegymmet är otryggt kvällstid då gymmet ligger vid skogen där belysningen är dålig. Eleverna upplever också att lekplatsen bredvid är anonym och behöver rustas upp och att flera papperskogar är trasiga. Att bygga tak över utegymmet kom upp som förslag för att skydda vid dålig väderlek. Även att plantera träd. De tyckte i allmänhet att det brukar vara folktomt på utegymmet.

Lisebergs bollplan

Ungdomarna klagar under workshopen på att det förekommer klotter vid Lisebergs bollplan, vilket de tycker är tråkigt. Eleverna noterar även att det inte finns tydliga skyltar med information om planen, öppettider och regler. En av skyltarna finns på insidan och berättar att planen stänger kl 22. Förslag om att skylta som det är skyltat vid Östberga uteym vore bättre. Stängslet är även 14 las med ett klubbhus och omklädningsrum för att dröja kvar ungdomarna på platsen. Platsen skulle

HÖGSTADIET 12-15 ÅR

RESULTAT

utgöra en mötesplats områden mellan. En sportförening i Östberga tror lärarna skulle förena människor och binda samman områdena.

Stamparken

Vissa delar av parken ansåg ungdomarna vara döda ytor som inte utnyttjades. De tycker att parkleken borde vara öppen dagtid så att de kan låna cyklarna. De tycker även att man borde ta tillvara på de naturliga stigarna samt rusta upp de gångvägar som redan finns där.

Kommunikation

Under workshopen tas kommunikationsproblemen upp, det är mycket ombyggnationer och avstängda vägar vilket gör det problematiskt att ta sig fram med kollektivtrafiken.

Övrigt kommentarer

I workshopen kom det fram att bilden av Östberga är splittrad. Det var få av de elever som deltog i workshopen som bodde i Östberga. De flesta bodde i Liseberg/Örby slott eller Älvsjö. Östberga beskrivs olika, några tycker att området är trevligt och har en stor gemenskap. Andra beskriver att om man inte är därifrån är man inte med i communityn och att det upplevs otryggt på kvällen.

Ett problem är även att det inte finns något att göra i Östberga om barnen inte är därifrån. En idé som uppkom är att fritidsgården kan vara belägen mellan Östberga och Liseberg så att alla kan nå den enklare.

bussen är alltid sen 😞

SJUKT tråkigt torg
behövs gräs och blommor
för att pitta upp
+ att man borde skaffa
restoranger och affärer.

★ Ute gym är bra!

★ vi brukar vara där
och hänga och det är
en bra plats. 😊

Farligt för bilarna
och för människorna.
Skicka poliser
som nattvakter.

GYMNASIET 15-19 ÅR

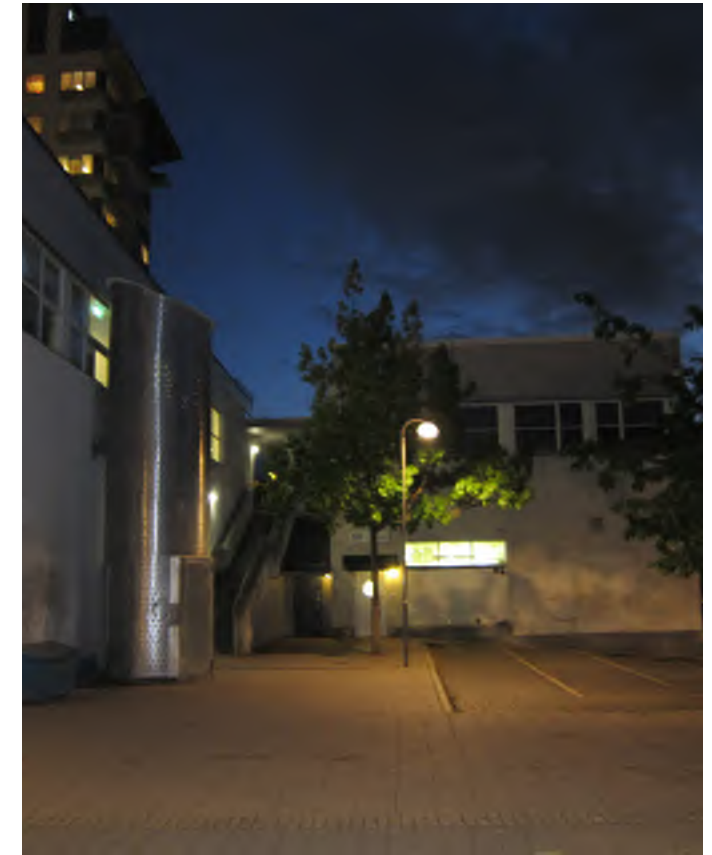
METOD

Muralmålning med tema kärlek och trygghet på Östberga torg.

Östberga torg, Östberga ungdomsgård och Coop i Gamla Östberga är populära målpunkter för de äldre ungdomarna.

Östberga torg utgör en mötesplats för ungdomar efter skolan/kvällstid.

Ungdomsgården ligger i samma lokal som Fritidsgården, vid Östberga torg. Ungdomsgården har öppet 18-22 måndag till torsdag och 18-24 fredag och lördag. Upptagningsområdet är främst ungdomar som bor i Östberga. Det finns ett etablerat samarbete mellan fritidsgården, ungdomsgården, Östbergaskolan och Parkleken Backen.

Gamla Östberga. Samtal med ungdomarna hölls över en stor plan där de fick markera sina favoritplatser och mindre uppskattade platser. De fick frågor om hur de upplever Östbergas utemiljö och vad som saknas.

METOD

ÖSTBERGA UNGDOMSGÅRD

Samtal hölls i smågrupper på Östberga ungdomsgård med ungdomar i åldrarna 16-17 år. Totalt deltog 11 ungdomar varav de flesta bodde i Östbergahöjden förutom två. En av de två bodde i

GYMNASIET 15-19 ÅR

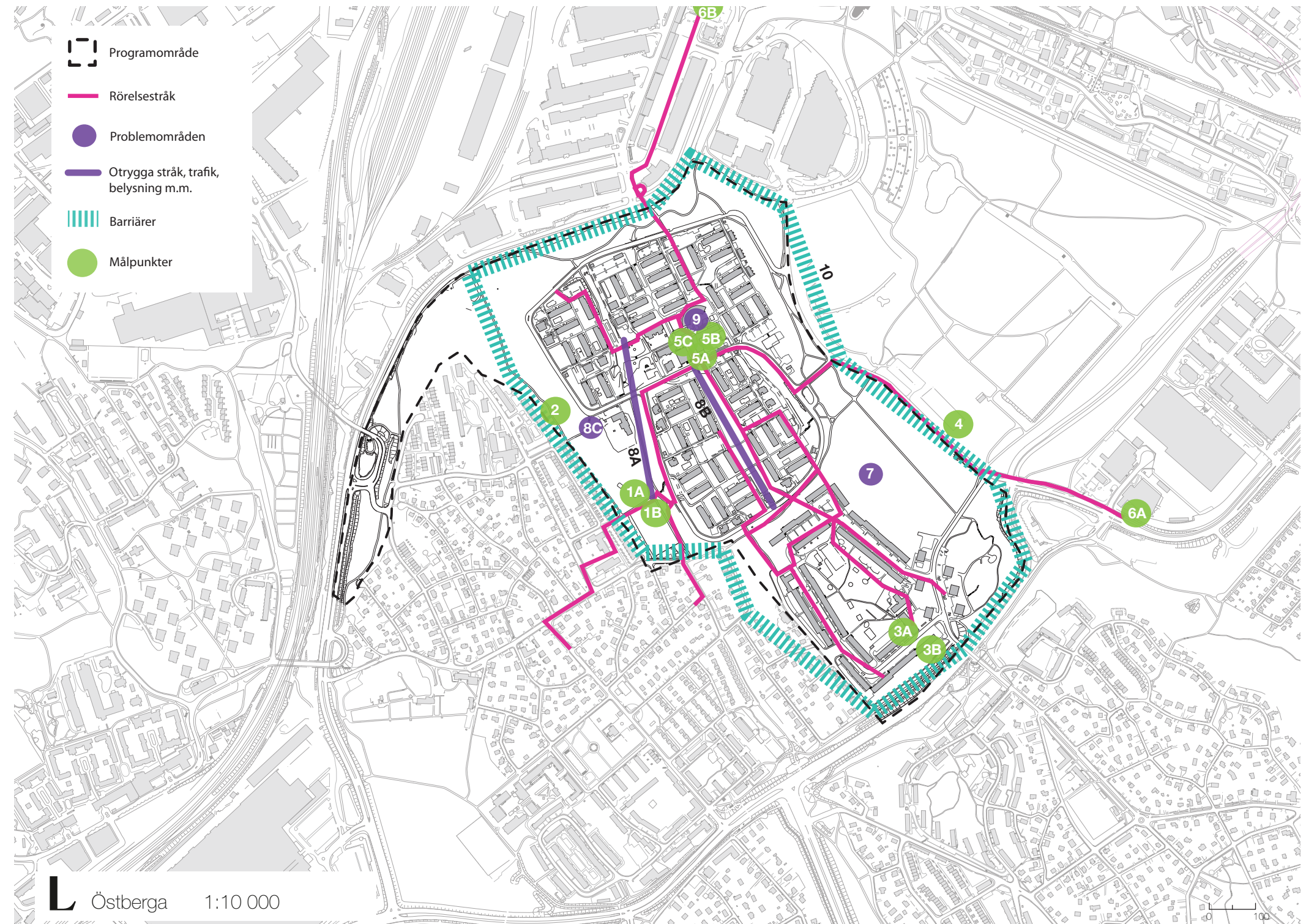
SAMMANSTÄLLNING

MÅLPUNKTER

- 1 Östberga utegym (A) och Lisebergs bollplan (B) är en målpunkt. Här spelar de fotboll.
- 2 BMX-banan är en målpunkt för umgänge för ungdomarna.
- 3 Coop (A) och filmkejdan (B) i Gamla Östberga.
- 4 Årstafältets hundrastgård besöks ibland för att rasta hunden.
- 5 Östberga ungdomsgård (A), Östbergaskolans bänkar (B) och Östberga torg är populära målpunkter som besöks varje dag.
- 6 McDonalds (A), Burger King och OKQ8 (B) är välbesökta målpunkter.

PROBLEMOMRÅDEN

- 7 Luffarskogen upplevs otrygg att passera kvällstid.
- 8 Stråket från Lisebergs bollplan till Östberga torg (A), parkstråket i Östbergahöjden (B) och trappan upp till Gläntans förskola (C) är dåligt upplyst och upplevs otryggt.
- 9 Bankomat och papperskorgar saknas på torget vilket gör det det skräpigt. Bänkar vid Östbergaskolan, som tagits bort, önskas införas.
- 10 Ungdomarna upplever en barriär runt om Östberga. De hänger aldrig med ungdomar från andra stadsdelar. De menar dock att barriären inte är negativ ur ett samhörighetsperspektiv. Ur ett kollektivtrafikperspektiv upplever de barriären som problematisk.

Sammanställning av gymnasiets rörelsestråk, målpunkter och problemområden.

GYMNASIET 15-19 ÅR

RESULTAT

I samtal med ungdomarna framkom det att i Östberga finns en stor samhörighet bland ungdomarna. Ungdomarna berättar att det finns en "vi-känsla" i Östberga.

I rapporten "Trivsel och trygghet i Östberga"- perspektivrapport från juni 2016 framtagen av Stockholms stad bekräftas bilden av stark samhörighet och den positiva bilden av Östberga bland ungdomarna men även en annan bild visas. I rapporten framkommer det att ungdomar gärna åker från Östberga till andra platser för att undvika de kriminella som håller till utanför ungdomsgården i anslutning till Östberga community center, OCC.

MÅLPUNKTER

Östberga ungdomsgård

Ungdomsgården är högt uppskattad bland ungdomarna, där samlas ungdomarna efter skolan och hänger varje kväll. På ungdomsgården spelar de pingis, kollar på tv och umgås. Under samtalen framkom vikten av ungdomsgården och det är en ovärderlig möteplats för dem. Ungdomsgårdens personal är vuxna som följt ungdomarna (de som bott större delen av sitt liv i Östberga) och bidrar till trygghet på ungdomsgården.

Östberga torget och Östbergaskolans parkering
Östberga torg och Östbergaskolans parkering är favoritplatser för ungdomarna, de samlas vid bänkar och bord och umgås. Under vår och sommar samlas först ungdomarna på torget innan de går vidare in till ungdomsgården. De poängterar att sittplatser tagits bort från torget vilket är tråkigt.

Målpunkter utanför Östberga

Populära målpunkter utanför Östberga är olika serviceutbud så som: McDonalds, Burger King och OKQ8 vid Partihallarna. OKQ8 har öppet dygnet runt vilket uppskattas.

Torget i Gamla Östberga

Ungdomarna brukar ofta besöka Coop och filmkedjan i Gamla Östberga. Det är utbudet de uppskattar.

Övriga målpunkter

Lisebergsparken, Lisebergs bollplan och Östberga utegym besöks liksom BMX-banan. Framförallt killarna berättar att de använder Lisebergs bollplan för att spela fotboll.

RÖRELSE

De äldre ungdomarna håller till mest i Östberga. De rör sig mestadels till fots i området och upplever att det är lätt att orientera sig. Det händer aldrig att ungdomarna färdas med cykel. Färdas de längre sträckor sker det kommunalt, främst med buss. De flesta går i gymnasiet i Stockholm, Liljeholmen eller Globen och tar sig dit med buss eller tvärbanan.

Ungdomarna upplever ingen barriär mellan Östberga höjden och Gamla Östberga. Barriären upplevs snarare mot Liseberg och Örby slott.

I övrigt söker sig ungdomarna utanför Östberga för att besöka McDonalds, Burger King och OKQ8 i Älvsjö. Även till dessa färdas de till fots. Ibland besöker de även Stockholm city för shopping eller biobesök.

PROBLEMOMRÅDEN OCH BARRIÄRER

Generellt känner sig ungdomarna väldigt trygga, dygnet runt i Östberga. Sammanhållningen och tillhörigheten är stor och alla känner alla i bostadsområdet. Ungdomarna upplever att Östberga är isolerat från andra stadsdelar. Men de upplever det inte som negativt utan snarare som något positivt och gör att gemenskapen ökar. Ungdomarna berättar att de sällan hänger med andra ungdomar från Årsta, Örby slott eller Stureby.

Otrygga stråk

Ungdomarna upplever att både Luffarskogen, gångvägen från Lisebergs bollplan upp mot parkleken samt mittstråket mot Östberga torg är dåligt upplyst kvällstid, vilket känns läskigt.

Östberga Torg

Ungdomarna poängterar att de uppskattar Östberga torg och att torget är en av deras främsta målpunkter. Men fler sittplatser önskas och papperskorgar på torget är det ont om. Även ett bättre utbud på Tempo önskas. Ungdomarna saknar även några borttagna bänkar i området och önskar att de ska återinföras. Ungdomarna vill även en bankomat på torget.

Kollektivtrafik

På busslinjen är det ofta köer och kraftiga förseningar varje dag. Det händer att ungdomarna blir upp till en halvtimme föresenade på grund av kollektivtrafiken. De berättar att det är svårt kvällstid att åka hem till Östberga samt åka ut från Östberga på kvällen. Bland annat berättar de om ett basketsamarbete ungdomsgården har med Fryshuset. Ett samarbete som uppskattas men problemet är att de inte kan åka hem kvällstid från Fryshuset utan att restiden överstiger 1 timme. Den dåliga kollektivtrafiken hämmar ungdomarnas rörelsefrihet.

Övriga önskemål

Några av ungdomarna saknar olika former av service i området medan andra anser att det är bra att de inte finns i Östberga. "Då skulle vi aldrig komma härifrån" säger en av tjejerna. De saknar en Subway. De har två pizzerior i området och gångavstånd till McDonalds och Burger King i Årsta.

UNGDOMARNA VILL HA:

- Fler sittplatser på torget
- Papperskorgar på torget
- Bättre lokaltrafik
- Bankomat
- Boxningsklubb eller likande i Östberga
- Butiker/ service
- Subway
- En till fotbollsplan
- Fler handikappsparkeringar

ANALYS

SAMMANFATTNING

Ålder Fokusfrågor	Förskolor (1-6 år)	Låg- och mellanstadiet (6-13 år)	Högstadiet (13-16 år)	Gymnasium (16-18 år)
Vilka områden uppskattas/ anses intressanta och varför?	<p>Skog och natur (pedagogik, motorik, färre konflikter). Skogsdungar nära förskolan är viktiga för de minsta barnen.</p> <p>Parker med tydlig rumslighet och med varierande och utmanande lekutrustning föredras före andra parker.</p> <p>Varierade lekmiljöer med både lekredskap och skog t.ex. Lisebergsparken, Stamparken och Tre kronors Park.</p> <p>Lisebergsparken med Lisebergs bollplan, Östberga utegym och intilliggande skogsdungen uppskattas för sin storlek och sin omväxlande miljö med skog och organiserad aktiviteter. Området är ej stört av trafik.</p> <p>Utrustning som kan nyttjas av flera samtidigt.</p>	<p>Naturområden uppskattas och utgör värdefulla miljöer för målgruppen. Luffarskogen tillhör den mest besökta skogen och är en plats för bland annat skolavslutningar. Luffarskogen används även på idrottsdagar. Naturen och utemiljön används i lärande syfte. Viktigt med närhet till skolan och att vägen dit är säker.</p> <p>Lisebergs bollplan är en målpunkt såväl på skoltid som på fritiden. På skoltid sker organiserad lek och idrott.</p> <p>Parkleken Backen är en uppskattad målpunkt framför allt för sociala aspekter, som träffpunkt.</p>	<p>Aktiviteter kopplade till rörelse/idrott som Lisebergs bollplan och utegymmet.</p> <p>Ungdomsgårdarna i Östberga, Örby och Älvsjö</p>	<p>Ungdomsgården och Östberga torg är tydliga målpunkter.</p> <p>Diverse serviceutbud utgör målpunkter som ex. McDonalds, Burger King, filmkedjan och Coop (Gamla Östberga).</p> <p>Sittplatser är viktiga eftersom stor del av ungämnaget är att "hänga".</p>
Vilka områden upplevs som problemområden/ begränsningar och varför?	<p>Många av Lisebergs mindre parker är slitna och blir en osäker miljö för barnen.</p> <p>Lekmiljöer utan tydliga avgränsningar och med dålig uppsikt ex. Elefantparken</p>	<p>Trafikmiljöerna i Östbergahöjden på grund av höga hastigheter, bilbränder och otydlig parkering.</p>	<p>Trafikmiljöerna, framför allt Örby slottsväg direkt utanför Sjöängsskolan.</p> <p>Östbergahöjden och Stamgatan upplevs som en barriär från Liseberg/Örby slott, bidrar till dåliga korskopplingar genom Östberga.</p>	<p>Avsaknad av sittplatser i området bidrar till färre platser att vistas på.</p>
Hur ser målgruppen på trygghet?	<p>Trafiken (hastigheten, avsaknad av övergångsställen) utgör en stor otrygghet.</p>	<p>Torget i Östberga upplevs otryggt då de måste passera ungdomar som "hänger" på torget.</p>	<p>Dålig belysning kring Lisebergs bollplan bidrar till otrygghet</p>	<p>Ungdomarna i Östberga känner stor samhörighet och det är en stor trygghet finns i att alla känner alla.</p> <p>Överblickbarhet och bra belysning framkom som viktiga trygghetsfaktorer.</p> <p>Östbergahöjdens tydliga avgränsning bidrar till stark gemenskap och en tydlig mental och fysisk gräns "det här är Östberga". Ungdomarna ser detta som en tydlig identitet. Den upplevda småstadskänsla beskrivs som positiv.</p>
Vad anser målgruppen saknas inom planområdet?	<p>Programmerade lekplatsmiljöer med varierad (motoriskt, utforskande m.m) lekutrustning.</p> <p>Skridskobana.</p> <p>Lekplatser med småbarnslek.</p>	<p>Bibliotek/kulturcentrum i Östberga centrum.</p>	<p>Utveckla Lisebergs fotbollsplan för att stärka den som målpunkt mellan Liseberg/Örby slott och Östberga genom bland annat en samlingslokal.</p> <p>Utveckla Östberga torg till mer attraktivt genom butiker, blommor och växter samt fler målningar.</p>	<p>Fler sittplatser och papperskorgar på torget.</p> <p>Bättre serviceutbud i centrum.</p> <p>Attraktioner i centrum kopplat till sport, ex. boxningsklubb och en till fotbollsplan.</p>

STYRKOR, SVAGHETER, MÖJLIGHETER & UTMANINGAR

STYRKOR

- Tillgången till natur är god.
- Parker är stora och kompletterar Årstafältet, Liseberg och Örby i skala och i utbud.
- Topografin ger möjlighet till utsikt.
- Lokalt engagemang gällande barns miljöer.
- Trygga rörelsestråk.
- Barn och unga trivs och det finns en stark samhörighet.

SVAGHETER

- Östberga är relativt isolerat från intilliggande områden på grund av topografin och avsaknad av kopplingar.
- Dåliga kollektivtrafikförbindelser. Inskränker ungdomarnas rörelsefrihet.
- Avsaknaden av en temalekplats med tydlig identitet.
- Gångtunnlar upplevs otrygga.
- Få målpunkter för ungdomar i Östberga.
- Avsaknad av service så som handel och restaurang

MÖJLIGHETER

- Utveckla och stärka knutpunkten Lisebergs parken. Möjlighet att öka interaktionen mellan områdena och ge plats åt ungdomar.
- Utveckla Luffarskogen med lekplats av naturkaraktär.
- Skapa målpunkter kopplade till lek och kultur (ex. bibliotek) i gränssnittet mot Årstafältet för att öka interaktionen.
- Stärka Östberga torg genom att skapa fler målpunkter för alla åldrar, till exempel genom att tillskapa möjligheter för kulturell aktivitet och handel.
- Stärka identiteten och innehållet i Stamparken samt tydliggöra entréer.
- Tillvarata det befintliga lokala engagemanget
- Samnyttja förskolegårdar med höga natur- och kulturvärden.
- Placera kulturella och sportaktiviteter i närheten så att de stärker varandra.
- Att utveckla Göta landsväg till ett pedagogiskt stråk.

UTMANINGAR

- Att få till en trygg och inkluderande miljö för barn och unga.
- Att bevara barnens rörelsefriheten i och kring Östberga.
- Att säkerställa att tillräckligt med natur så som Luffarskogen, men även mindre skogsdungar i den stadsavskiljande naturen bevaras. Närheten till vardagsnatur är viktigt för barn. Mindre skogsdungar är värdefulla för mindre barn.
- Att skolor och förskolor i kommande utveckling ges tillräckligt stora gårdar.
- Att nya skolor och andra målpunkter för barn och unga inkluderas i staden utan tydliga barriärer. Förskolor och skolor är en del av stadens vardagsliv.

Barn i olika åldrar har olika behov men gemensamt är att en variation av offentliga platser med varierande innehåll uppskattas. Större parker med flera rumsligheter och ett brett utbud värdesättes. Lisebergs bollplan med Östberga utegym och tillhörande skog är en plats som enligt de tillfrågade uppfyller detta och därför är en omtyckt plats av alla åldrar. Barnkonsekvensanalysen visar även att barn i alla åldrar vill vara i och använda det offentliga rummet om möjlighet ges och det finns möjlighet till passande aktiviteter. Naturområden, i synnerhet Luffarskogen nyttjas och uppskattas av alla åldrar. Naturområden är en viktig del

av staden som ger möjlighet till andra typer av aktiviteter än parker och torg. Små barn utforskar och upptäcker sin stad i parker/mindre platser medan de större barnen upplever och vistas i stadsmiljön som helhet.

Utredningsområdet besitter mycket potential och har många gröna- och lekmiljöer som är tillgängliga för barn. Detta ger barnen möjlighet att självständigt röra och använda sig av sin utemiljö. Det lokala engagemanget gällande framförallt barns lek och miljö i Östbergahöjden har stor potential att bli en part i kommande utveckling av utredningsområdet.

REFERENSER OCH BILAGOR

LITTERATURFÖRTECKNING:

Barnkonventionen. <http://unicef.se/barnkonventionen/> (2016-03-18)

Björklid, P. (2005) *Lärande om fysisk miljö*. Kalmar: Lenanders grafiska AB.

de Laval, S. (2015) *Bygga stad för barn*. Arkus 73/2015.

Lenninger, A. (2008) *Barns plats i staden*. Stad & land 174/2008.

Olsson, T. (2010) *Lekens natur*. Gröna Fakta 7/2010.

Stockholms Stad (2016) *Trivsel och trygghet i Östberga. Perspektivrapport*.

KÄLLOR:

Barn, unga och pedagoger från: (datum för samtal)

Öppna förskolan Gladan	(160927)
Parkleken Backen	(160927)
Äppelängens förskola	(161006)
Sylvester förskola	(161013)
Ädelstenens förskola	(161019)
Gläntans förskola	(161102)
Treklövers förskola	(161102)
Östbergaskolan 2A	(160927)
Östbergaskolan 3A	(161007)
Östberga fritids	(161006)
Sjöängsskolan 8A	(161004)
Östberga ungdomsgård	(160928)

Elevers, i klass 8A på Sjöängsskolans, förslag på förbättring under workshop med Unga Berättar.

Instagram: uppdragostberga

BILAGA 1

ÖPPNA FÖRSKOLAN GLADAN

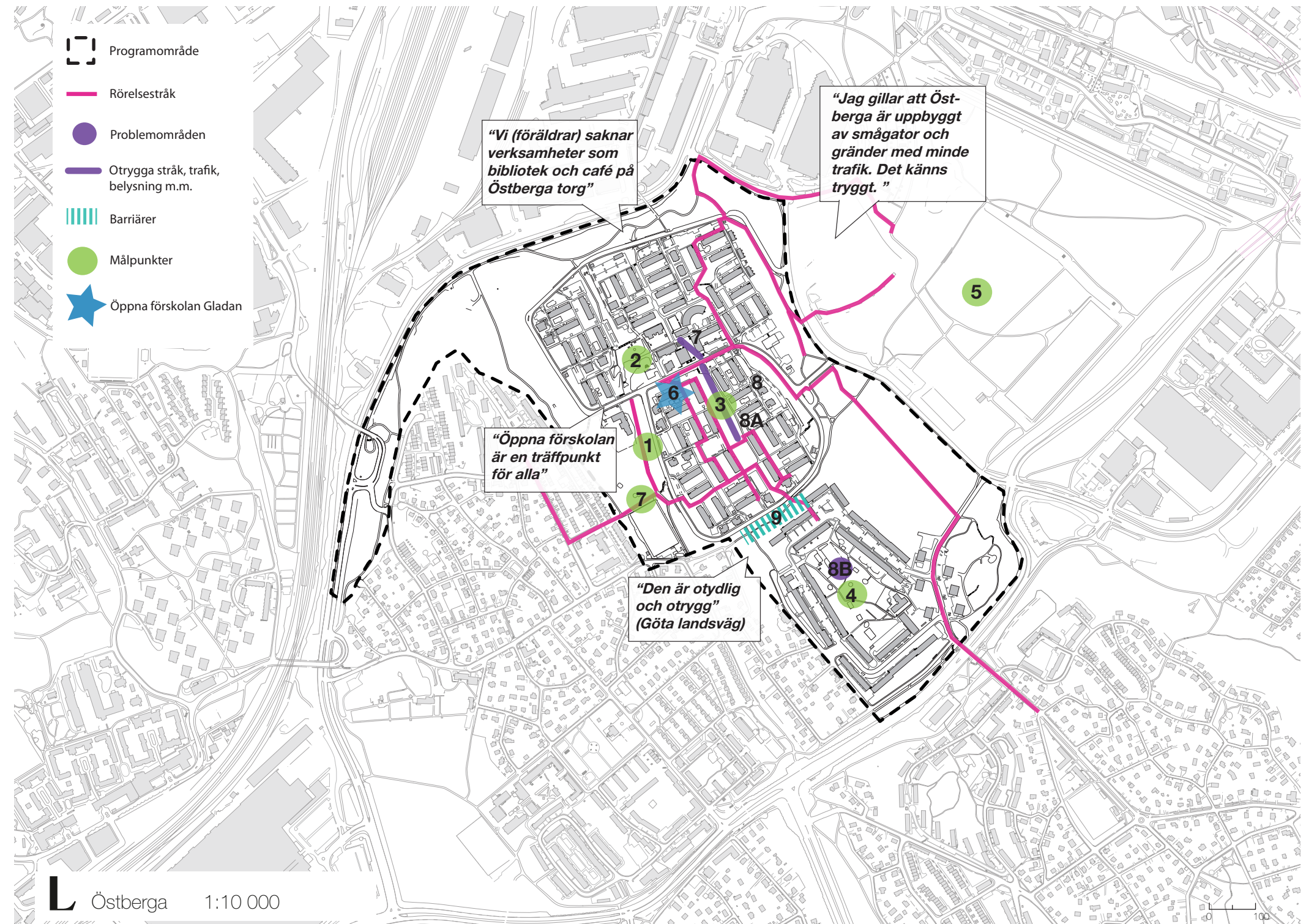
Öppna förskolan Gladan har öppet 9-12, måndag till fredag och välkomnar föräldrar barn och mellan 0-5 år. De har mellan 10-30 besökare per dag. Öppna förskolan arrangerar aktiviteter så som; Språkcafé, utflykter och samarbetar tätt med Parkleken Backen.

MÅLPUNKTER

- 1 Promenadstråket upp från Lisebergs bollplan till Östberga torg uppskattas av föräldrarna.
- 2 Parkleken Backen är en populär målpunkt, speciellt korvgrillningen på onsdagarna.
- 3 Parkstråket i Östbergahöjden är en målpunkt av föräldrarna. På vinter sker pulkaåkning. Parkens utrustningen uppskattas.
- 4 Stamparken är en uppskattad park.
- 5 Årstafältet är en målpunkt för promenader.
- 6 Öppna förskolan Gladan är en populär träffpunkt för barn och föräldrar.
- 7 Lisebergsparken uppskattas av föräldrarna.

PROBLEMOMRÅDEN

- 7 Östberga torg upplevs otryggt av vissa föräldrar.
- 8 Parkstråkets lekutrustning i Östbergahöjden (A) och Stamparken (B) önskas rustas upp.
- 9 Föräldrarna upplever mötet mellan Östberga och Gamla Östberga utgör en barriär.
- Kollektivtrafiken. Samtliga påtalar den bristande kollektivtrafiken. Svårigheter att som förälder röra sig till och från Östberga.

Öppna förskola Gladans rörelsestråk, målpunkter och problemområden.

BILAGA 2

FÖRSKOLAN GLÄNTAN

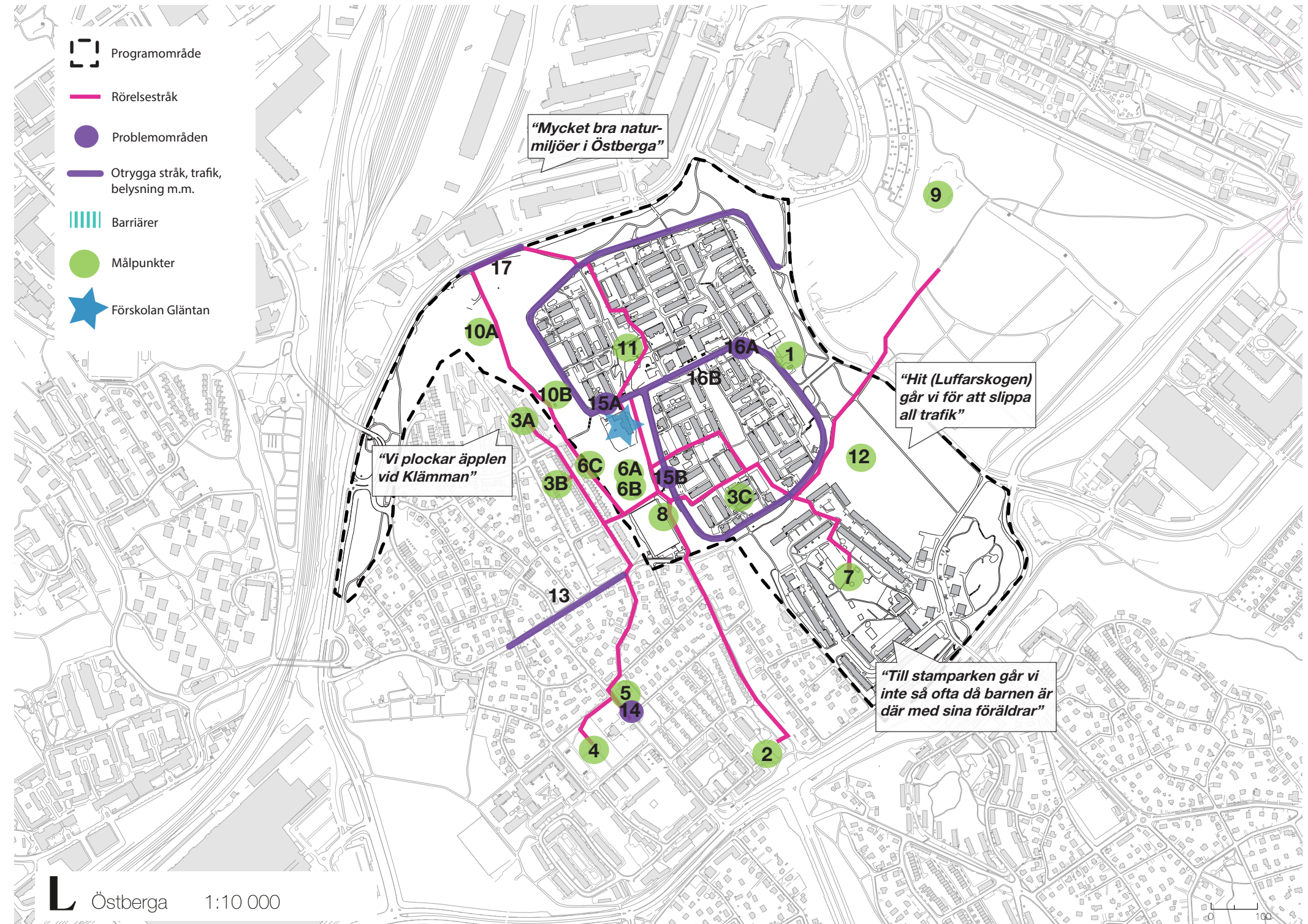
Förskolan Gläntan består av fem avdelningar och sammanlagt ca. 90 barn. Gläntan har en stor förskolegård, med en kuperad terräng. De flesta bor i Östberghöjden, ett fåtal från Gamla Östberga. Gläntan samarbetar med Östbergskolan.

MÅLPUNKTER

- 1 Kullen vid Östbergabackarna är en målpunkt för pulkaåkning.
- 2 Äppelängens lekplats är en populär målpunkt, där klätterställningen, gungorna och rutchkanan är uppskattade.
- 3 Klämman (A) och Annebodaparken (B) är två favoritlekplatser. Även bostadsgården (C) besöks av förskolan. Klämman uppskattas då den är inhägnad.
- 4 I Örby slottsparks är plaskdammen uppskattad bland barnen.
- 5 Elefantparken besöks ibland men är ingen favorit.
- 6 Skogsremssorna i Lisebergsparken (A) och lekplatsen (B) intill är en målpunkt. I Lisebergsparken (C) plockar barnen kastanjer och rönnbär. Hit går förskolan flera gånger i veckan.
- 7 I Stamparkens är klätterställningen, linbanan och kompisgungorna populära lekredskap.
- 8 Vid besök till Lisebergs bollplan brukar förskolan ta med redskap och leka samarbetslekar.
- 9 Årstafältet är en målpunkt för de äldre barnen.
- 10 Skogsområdena (A & B) är uppskattade miljöer. På BMX-banan brukar barnen springa.
- 11 Parkleken Backen besöks men inte ofta då barnen ofta går hit med föräldrarna.
- 12 Luffarskogen är en populär målpunkt. Pedagogerna uppskattar att biltrafiken är separerad på promenadvägen dit.
- Bostadsgårdarna i Östberghöjden. De besöker två till tre bostadsgårdar (de hade svårt att peka ut vilka)

PROBELOMRÅDEN

- 13 Trottoaren är för smal för att dra en dubbelvagn.
- 14 Trafikleden precis intill Elefantparken utgör en trafikfara.
- 15 Övergångsställe saknas utanför Gläntans förskola (A) och trappan från Lisebergs bollplan (B).
- 16 Utanför Östbergaskolan (A) och runt Östberghöjden (B) kör bilister fort vilket utgör en trafikfara.
- 17 Gångvägen som går längs med Åbyvägen upplevs otryggt av pedagogerna.

Förskolan Gläntans rörelsestråk, målpunkter och problemområden.

BILAGA 3

FÖRSKOLAN SYLVESTER

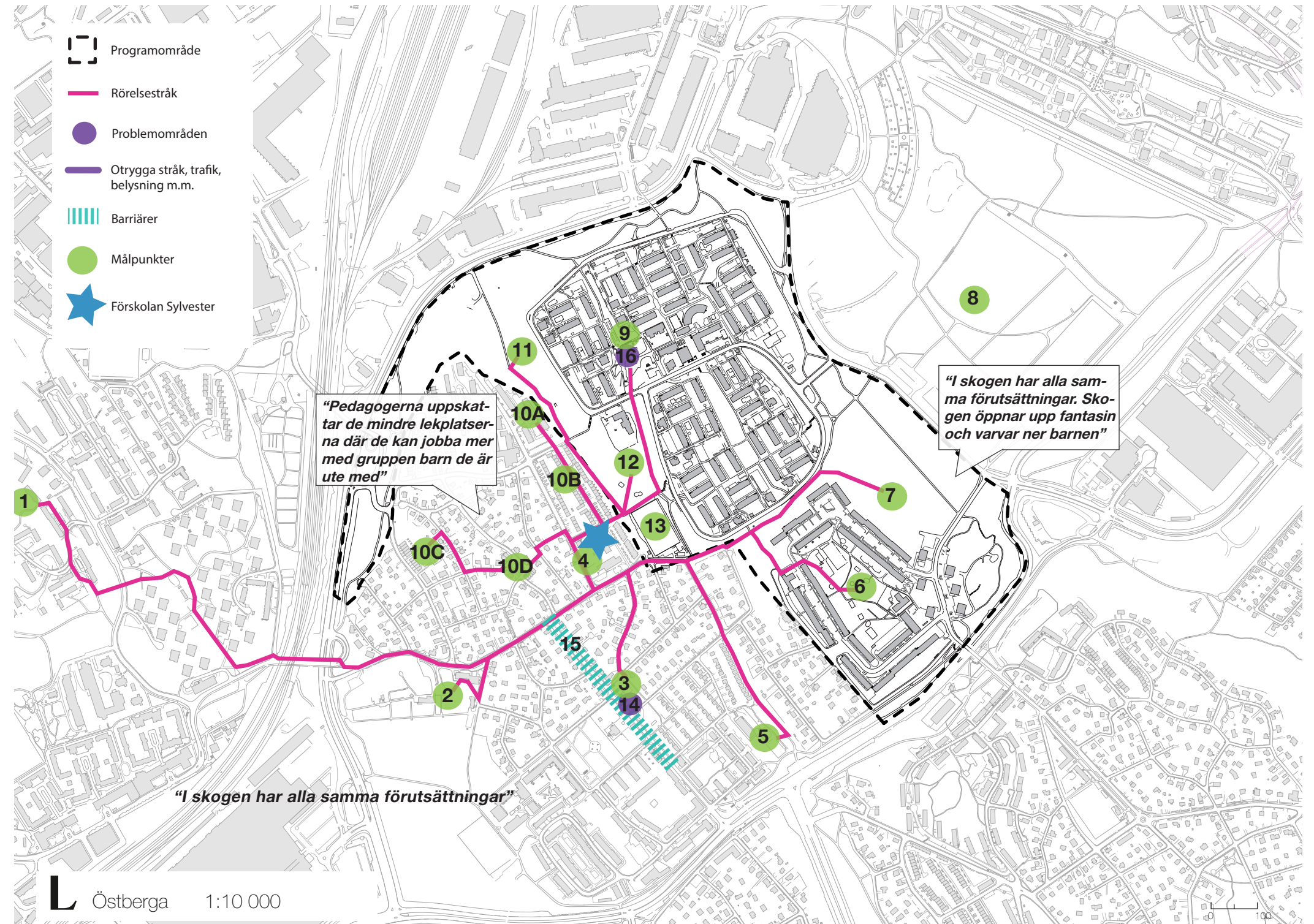
Sylvester förskola har totalt 94 barn. Upptagningsområdet är stort, barnen kommer från olika områden. Förskolan går på utflykt varje dag, främst de äldre barnen för att göra plats för de yngre barnen på förskolegården. Ibland görs heldagsutflykter där matsäck tas med.

MÅLPUNKTER

- 1 Älvsjö bibliotek och Parkleken Kristallen besöks av Sylvesters förskola. Till Kristallen sker heldagsutflykter.
- 2 Förskolan brukar besöka kyrkogården för pulkaåkning vintertid.
- 3 Elefantparken besöks ofta men är ingen favorit på grund av att den ligger nära vägen.
- 4 Förskolan Sylvesters förskolegård är stor och högt uppskattad.
- 5 Äppelängens lekplats är en populär målpunkt.
- 6 Stamparken uppskattas av sin varierade lekutrustning och öppenheten. En av den mest uppskattade målpunkten. Skridskobanan används på vintern.
- 7 Luffarskogen är en uppskattad målpunkt.
- 8 Årstafältet är en målpunkt för längre utflykter.
- 9 Parkleken Backen är en målpunkt för Sylvesters förskola.
- 10 Alla små lekparker som Klämman (A), Annebodaparken (B), Tre Kungars lund (C) och Fem Fålar park (D) är uppskattade målpunkter.
- 11 BMX-banan är en målpunkt för springlekar på förskolan.
- 12 Skogsområdet i Lisebergsparken. Här byggs det kojor.
- 13 På Lisebergs bollplan sker springlekar, hinderbanor och organiserad lek med motoriska övningar.
- 14 Vårflodsparken (utanför kartan) är en av de mest uppskattade parkerna. Många motoriska övningar och parken har tydlig rumslighet.

PROBLEMOMRÅDEN

- 14 Trafikleden precis intill Elefantparken utgör en trafikfara.
- 15 Den hårt trafikerade Örby slottsväg upplevs som en barriär av pedagoger.
- 16 Parkleken Backens kuperade landskap och dåliga sikt upplever pedagoger som otryggt.

Förskolan Sylvesters rörelsestråk, målpunkter och problemområden.

FÖRSKOLAN TREKLÖVERN

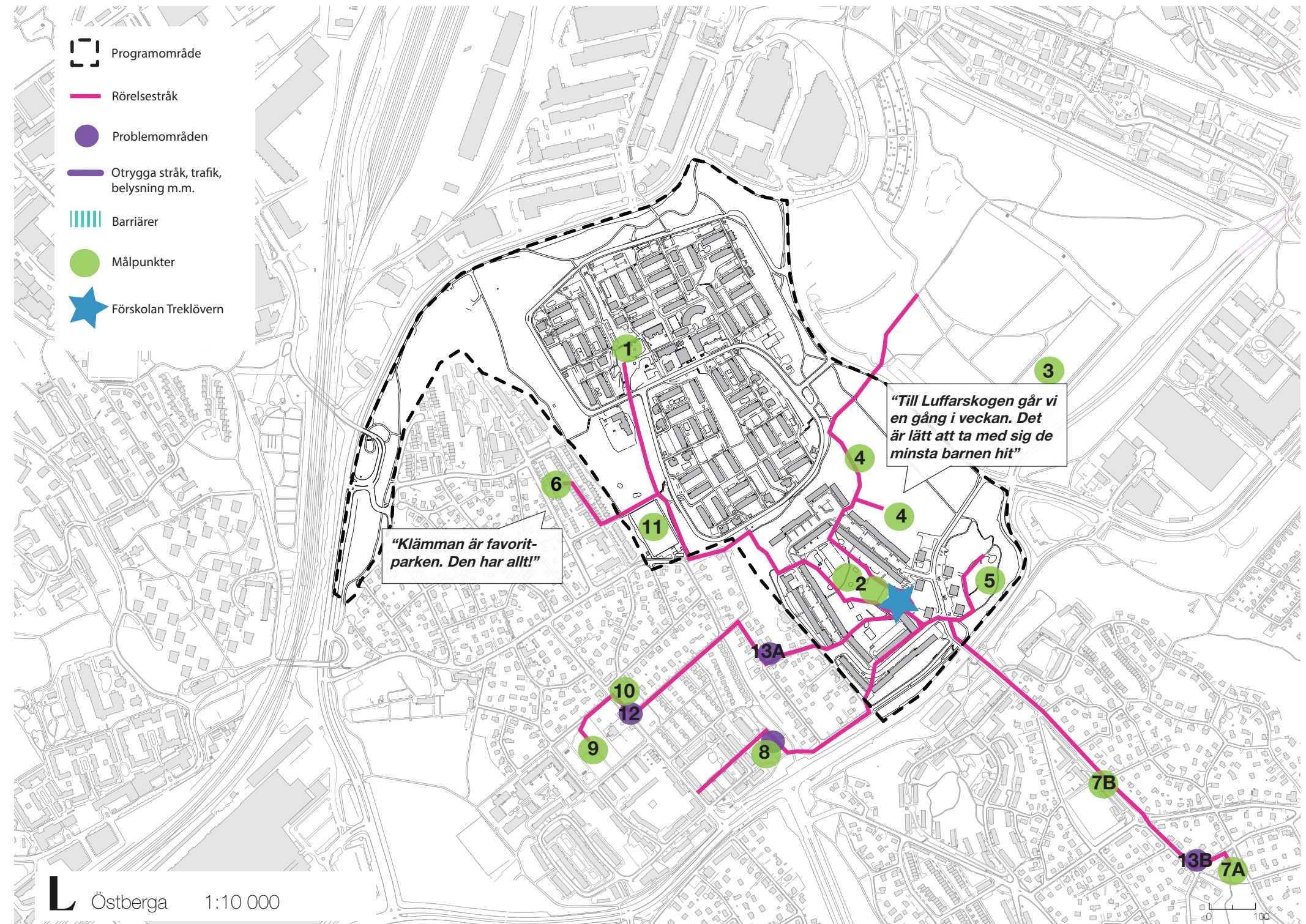
Förskolan Treklöver ligger i Stamparken. Förskolan är relativt liten och har 48 barn. Det finns tre avdelningar med mixade åldersgrupper. Upptagningsområdet är främst Gamla Östberga, enstaka från Östbergahöjden och Örby slott.

MÅLPUNKTER

- 1 Parkleken Backen besöks ibland.
- 2 Stamparken är en favoritpark. Men för variationens skull väljer de andra parker för utflykt. Skridskobanan i stamparken uppskattas.
- 3 Årstafältet är en målpunkt där barnen matar änder och springer på rugbyplanen.
- 4 Luffarskogen. Till skogen går förskolan minst en gång i veckan. Matematikövningar, sagostunder m.m är aktiviteter de brukar göra. Skogen ligger nära och är lagom stor.
- 5 Höjden vid Gamla Östberga är en populär målpunkt med utsikt över Globen som barnen uppskattar. Förskolan kallar skogen för "balansparken" då det finns stockar att balansera på.
- 6 Klämman är en av favoritlekplatserna. Den är inhängnad och parken "har allt".
- 7 Sturebyparken (A) är en park som förskolan besöker ofta. Barnen plockar kastanjer på promenadvägen dit (B). I parken åker de pulka, åker linbana och på somaren använder plaskdammen.
- 8 Äppelängens lekplats. Det är ofta andra förskolor här vilket gör det trångt.
- 9 Örby slottsparks plaskdamm. Utöver dammen finns inte mycket att göra i parken.
- 10 Elefantparken besöks ibland. Vägen till parken är besvärlig då det saknas trottoar. Parken är även halvöppen mot bilvägen vilket är osäkert.
- 11 Lisebergs bollplan. Här spelas fotboll och andra idrottslekar. Pedagogerna tar med redskap som bollar och rockringar.

PROBLEMOMRÅDEN

- 12 Trafikleden precis intill Elefantparken utgör en trafikfara.
- 13 Trottoarna (A & B) är för smala för att komma förbi med dubbelvagn.
- 14 Äppelängens lekplats är ofta välbesökt vilket gör det trångt och svårt att hålla uppsikt över barnen.

Förskolan Treklövers rörelsestråk, målpunkter och problemområden.

FÖRSKOLAN ÄDELSTENEN

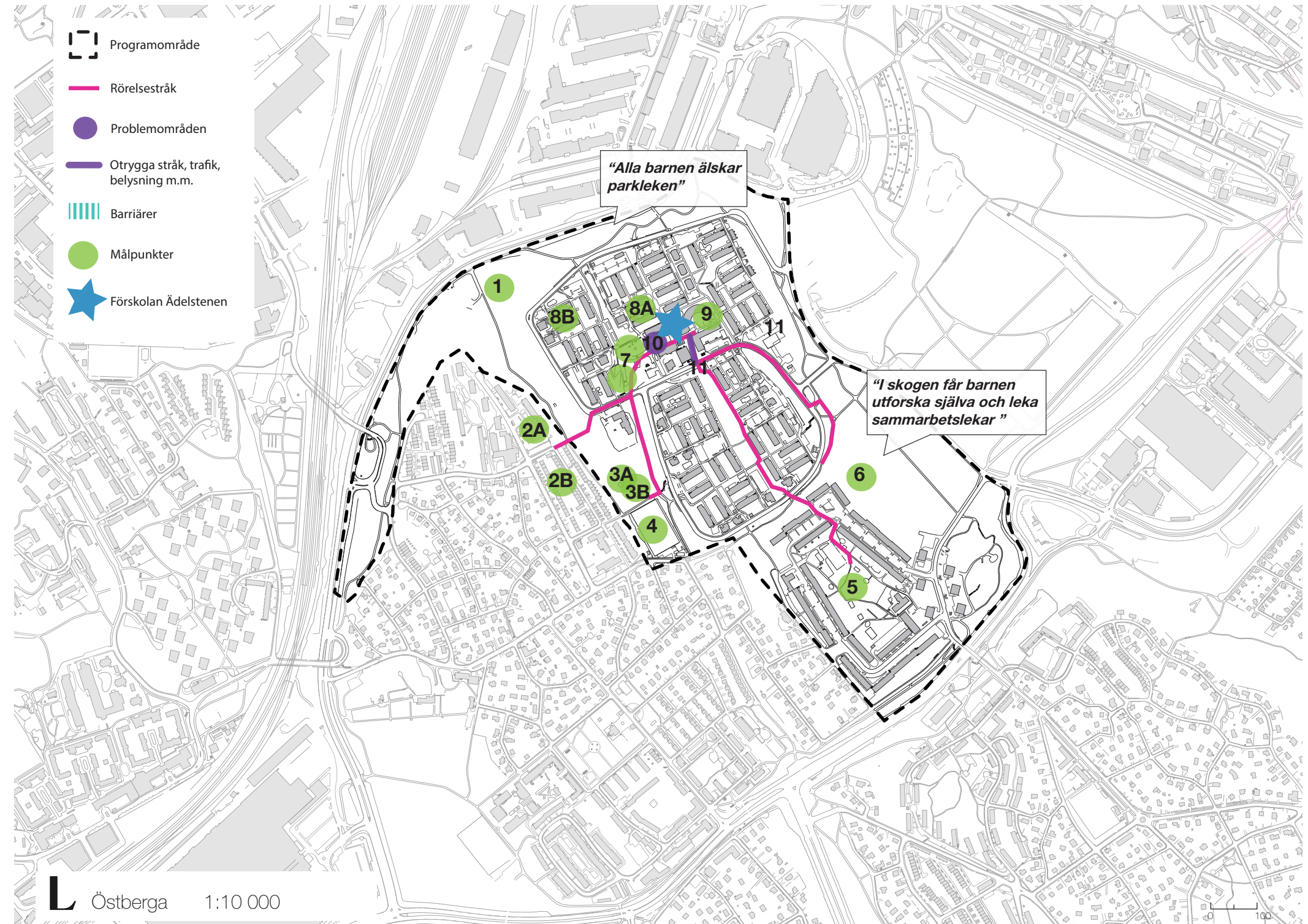
Ädelstenens förskola brann ner och de tillfälliga lokalerna ligger vid centrum samt i Östbergaskolan. Alla barnen bor i Östbergahöjden, utom en som bor på i Gamla Östberga. Utflykter med barnen görs minst tre gånger i veckan.

MÅLPUNKTER

- 1 Skogsområdet norr om Östbergahöjden har förskolan besökt för att leta fornländ.
- 2 Klämman (A) och Annebodaparken (B) är två uppskattade målpunkter.
- 3 Skogsområdet vid Lisebergsparken (A) och Östberga utegym (B).
- 4 Lisebergs bollplan. En av den mest populära målpunkten. Här leker barnen fysiska lekar och spelar fotboll.
- 5 Stamparken är en av favoritparkerna. Den är öppen vilket ger bra med översikt och den har bra med utsiktning. Positivt är även att den är fri från trafik.
- 6 Luffarskogen är uppskattad målpunkt. I skogen får barnen själva utforska. Här leks samarbetslekar och material plockas till pysseltimmen på förskolan.
- 7 Parkleken Backen. Hit går förskolan minst 1 gång i veckan. Bra med utsiktning och att den ligger nära förskolan.
- 8 Bostadsgårdarna i Östbergahöjden (A & B). De döper lekplatserna efter barnen som bor där, ex. "Monaparken"
- 9 Skolgården är en populär målpunkt. Den utgör förskolans gård då deras tidiagre brann ner. Sedan branden har förskolan inte fått en ny gård.

PROBLEMOMRÅDEN

- 10 Inga åtgärder åt att Ädelstenens förra lokaler har brunnit ner för flera år sedan. Förskolan saknar sedan branden en förskolegård.
- 11 Östberga torg upplevs otryggt kvällstid av pedagogerna. Torget är även skräpigt.

Förskolan Ädelstenens rörelsestråk, målpunkter och problemområden.

BILAGA 6

FÖRSKOLAN ÄPPELÄNGEN

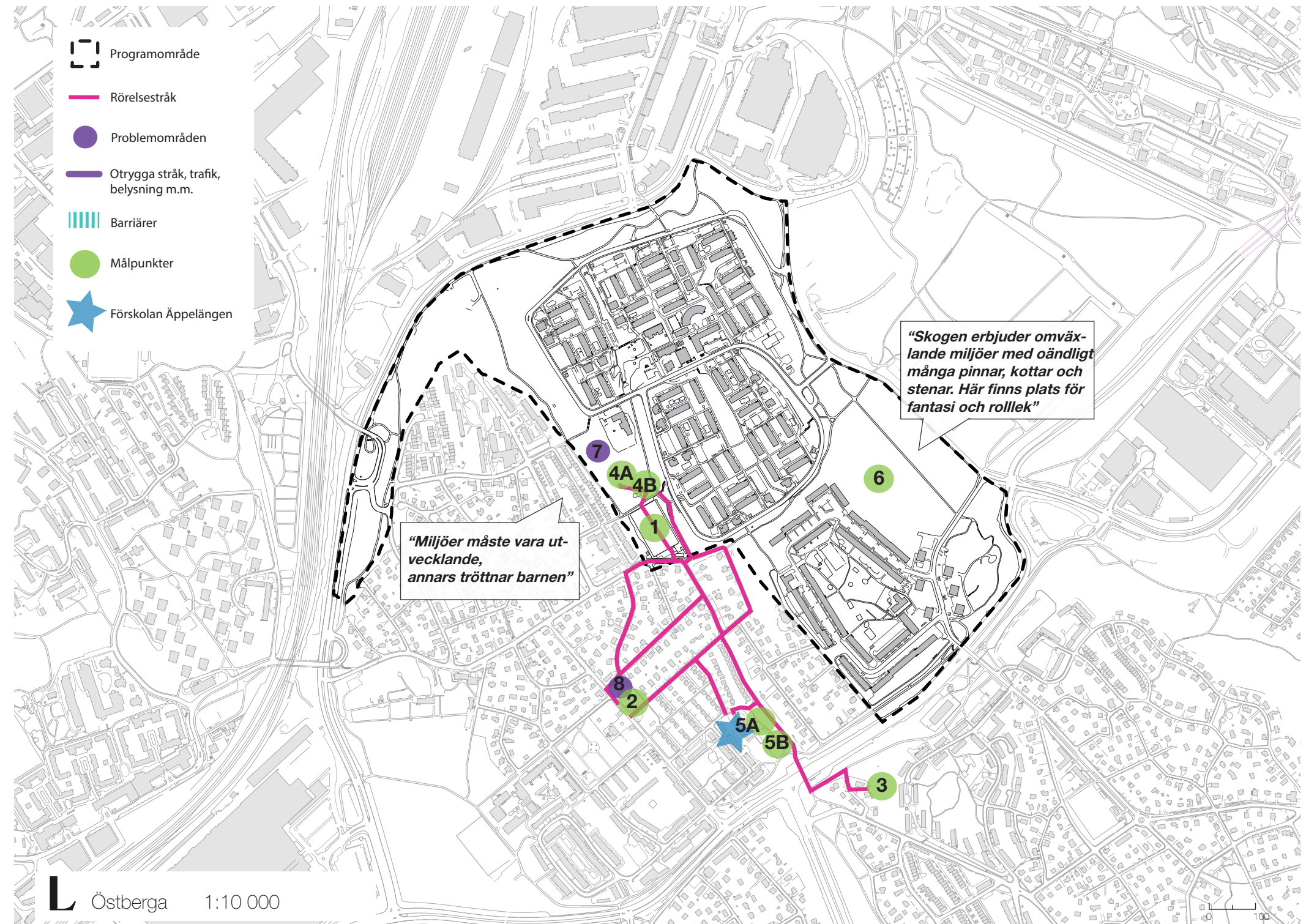
Förskolan Äppelängen har totalt sett 96 barn på samtliga avdelningar. Utflykter görs varje förmiddag med barnen till intilliggande parker och grönområden. På onsdagar sker längre utflykter med medhavd matsäck. Äppelängen har en liten föreskolegård som nyligen är omgjord.

MÅLPUNKTER

- 1 Lisebergsparken. En varierad park med mycket yta och natur för barnen att leka på. "Naturen är en fantastisk lek- och utforskandemiljö". En av de mest välbesökta målpunkterna för förskolan.
- 2 Elefantparken uppskattas på grund av sin utrustning.
- 3 Ängen på väg till Stureby. Här finns ett stort klätterträd som uppskattas av barnen. Hit går förskolan på utflykt varann vecka.
- 4 Skogsområdet lekplatsen i Lisebergsparken (A) och Lisebergs bollplan (B) är uppskattade målpunkter.
- 5 Äppelängens förskolegård (A) och lekplats intill (B) är två uppskattade målpunkter.
- 6 Luffarskogen. Hit går förskolan på längre utflykt med matsäck.

PROBLEMOMRÅDEN

- 7 Skogsremsan i Lisebergsparken besöks av alla förskolor vilket leder till högt tryck och slitage.
- 8 I Elefantparken är utrustningen sliten.

Förskolan Äppelängens rörelsestråk, målpunkter och problemområden.

BILAGA 7

ÖSTBERGASKOLAN 2A OCH 3A

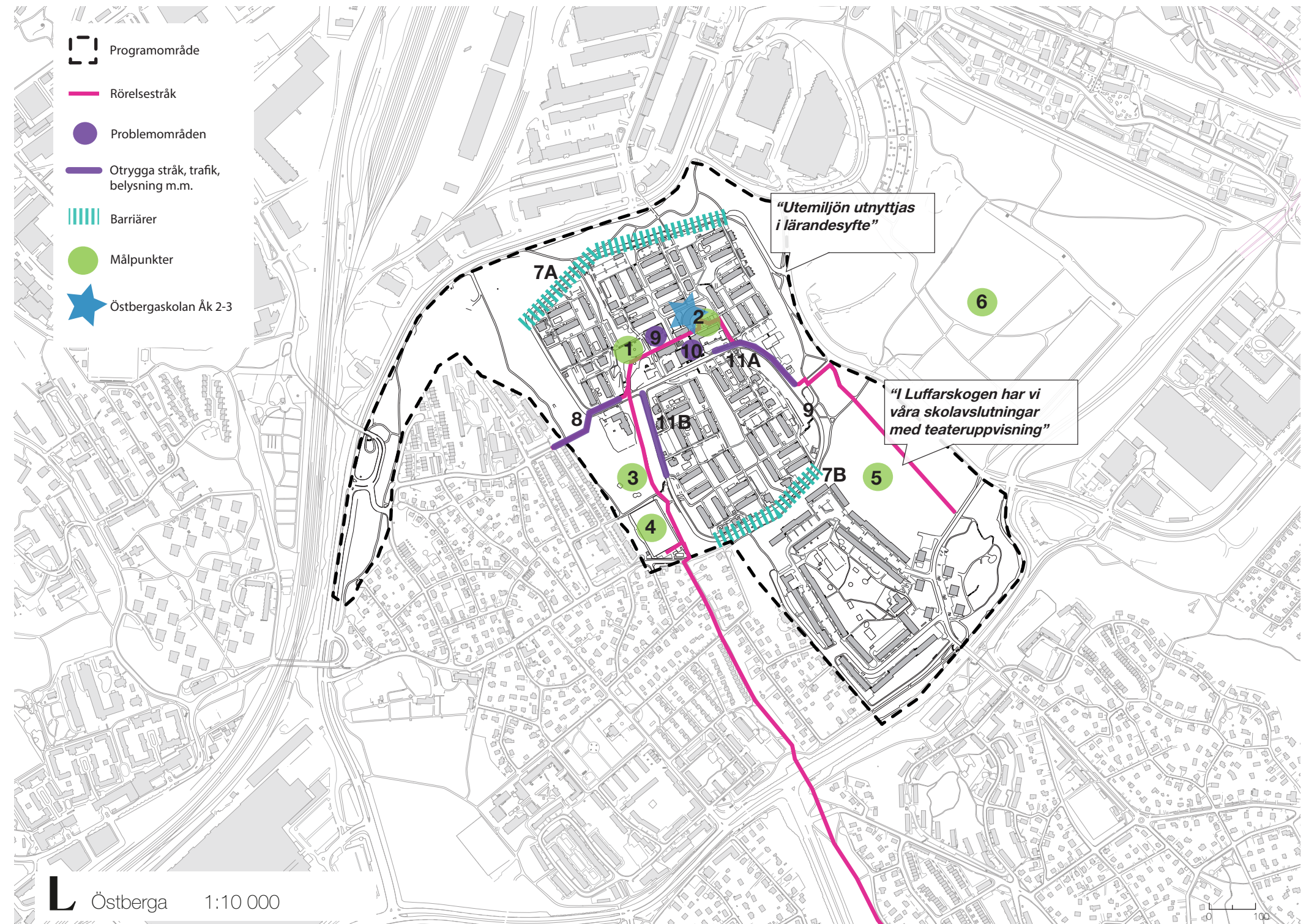
Skolan består av 155 elever från förskolan till åk 6. Upptagningsområdet är stort med elever från Östberga, Årsta, Liseberg och Örby slott, Hagsåtra, Älvsjö och Rågsved.

MÅLPUNKTER

- 1 Parkleken Backen är en uppskattat målpunkt.
- 2 Skolgården är en uppskattad målpunkt för skolbarnen.
- 3 Skogsområdet i Lisebergsparken. I samband med utflykt till Lisebergs bollplan används skogen. Här sker kojbyggen och samarbetslekar.
- 4 Lisebergs bollplan. Hit görs utflykter ca: 2 gånger i veckan bland annat med idrotten.
- 5 Luffarskogen. Här hålls den årliga skolavslutningen och utflykter till skogen görs varje vecka. Till skogen brukar skolan även gå på idrottslektionerna och idrottsdagarna. En mycket högt uppskattad plats.
- 6 Årstafältet är en målpunkt på fritids och lov.

PROBLEMOMRÅDEN

- 7 Norra delen av Östbergahöjden (A) och mötet mellan Östberga och Gamla Östberga (B) upplevs som en barriär av lärarna.
- 8 Gångvägen upp från Lisebergs bollplan till Östberga torg är dåligt belyst och upplevs otrygg.
- 9 Hastigheten på biltrafiken är hög, speciellt vid krönet. Lärarna och eleverna måste kolla noga innan de korsar övergångställena.
- 10 Torget i Östberga centrum upplevs som en problematisk och otrygg plats av lärarna.
- 11 Utanför Östbergaskolan (A) längs med Lisebergs bollplan (B) kör bilister väldigt fort. Bilbränder förekommer även (B).

Östbergaskolans, klass 2A och 3A, rörelsestråk, målpunkter och problemområden.

BILAGA 8

FRITIDSGÅRDEN

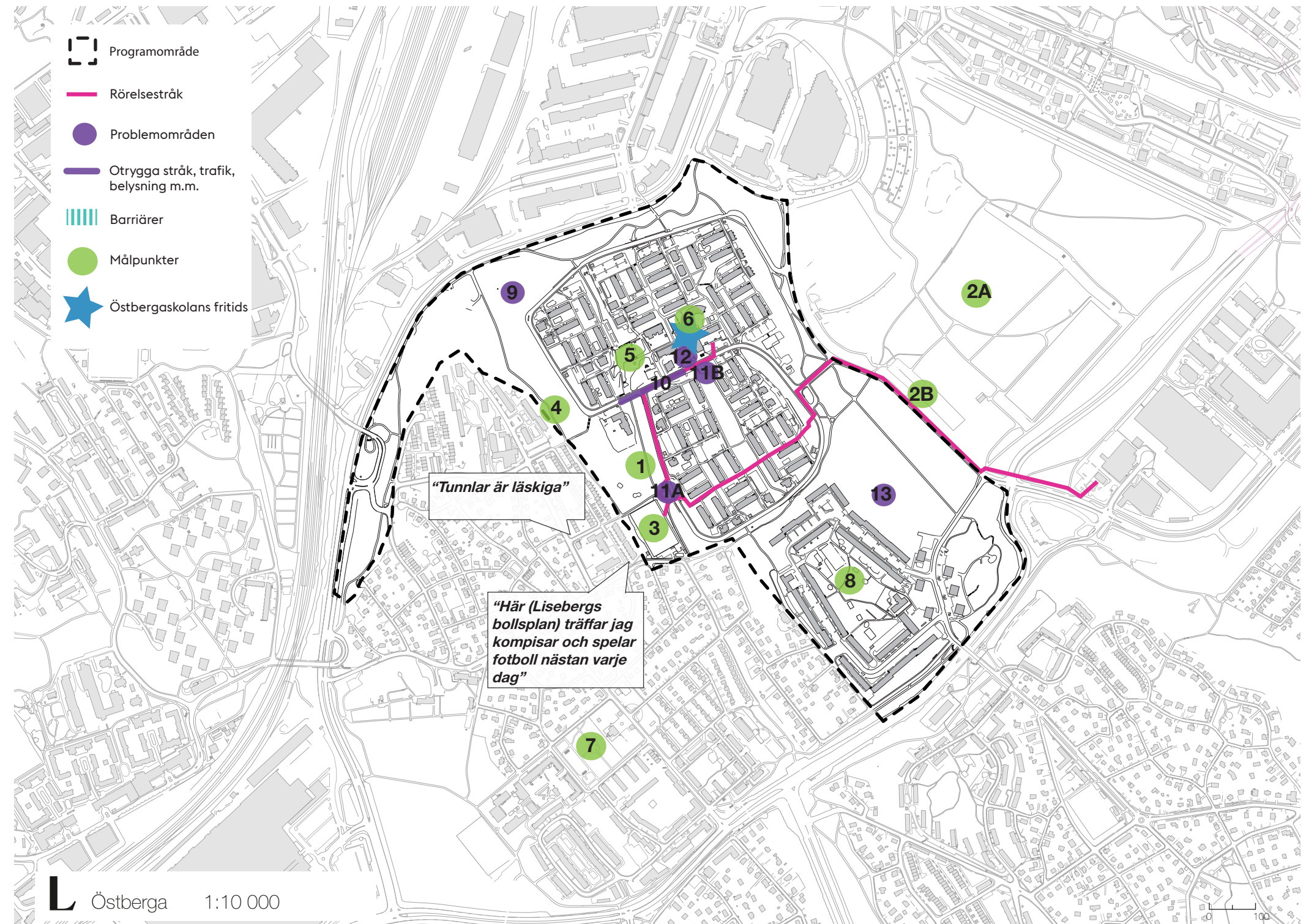
Östberga fritidsgård ligger vid Östberga torg. Fritidsgården har öppet varje vardag och bjuder barnen på mellis. På onsdagar äts mellisen i Parkleken Backen.

MÅLPUNKTER

- 1 Östberga utegym. Här leker barnen med utrustningen.
- 2 Årstafältet (A) och hundrastgården (B) är två målpunkter.
- 3 Lisebergs bollplan är en uppskattad målpunkt. Killarna spelar fotboll och tjejerna tränar gymnastik.
- 4 BMX-banan.
- 5 Parleken Backen i Östberga är en högt uppskattad målpunkt. Hit går barnen tillsammans med fritids.
- 6 Skolgården och fritids är uppskattade målpunkter.
- 7 Örby slottspark är en målpunkt på fritiden. Framförallt för barn boendes i Örby slott.
- 8 Stamparken är en populär målpunkt för barnen.

PROBLEMOMRÅDEN

- 9 Barnen upplever platsen som läskig på grund av att det har skett ett mord tidigare.
- 10 Platsen upplevs som en probleplats av lärare med dålig sikt vid övergångsställe.
- 11 Tunneln vid Lisebergs bollplan (A) och Östberga torg (B) upplevs otrygga av skolbarnen.
- 12 Östberga torg upplevs som en otrygg plats av barnen.
- 14 Platsen upplevs som en probleplats av lärare med dålig sikt vid övergångsställe.

Östbergaskolans fritids rörelsestråk, målpunkter och problemområden.

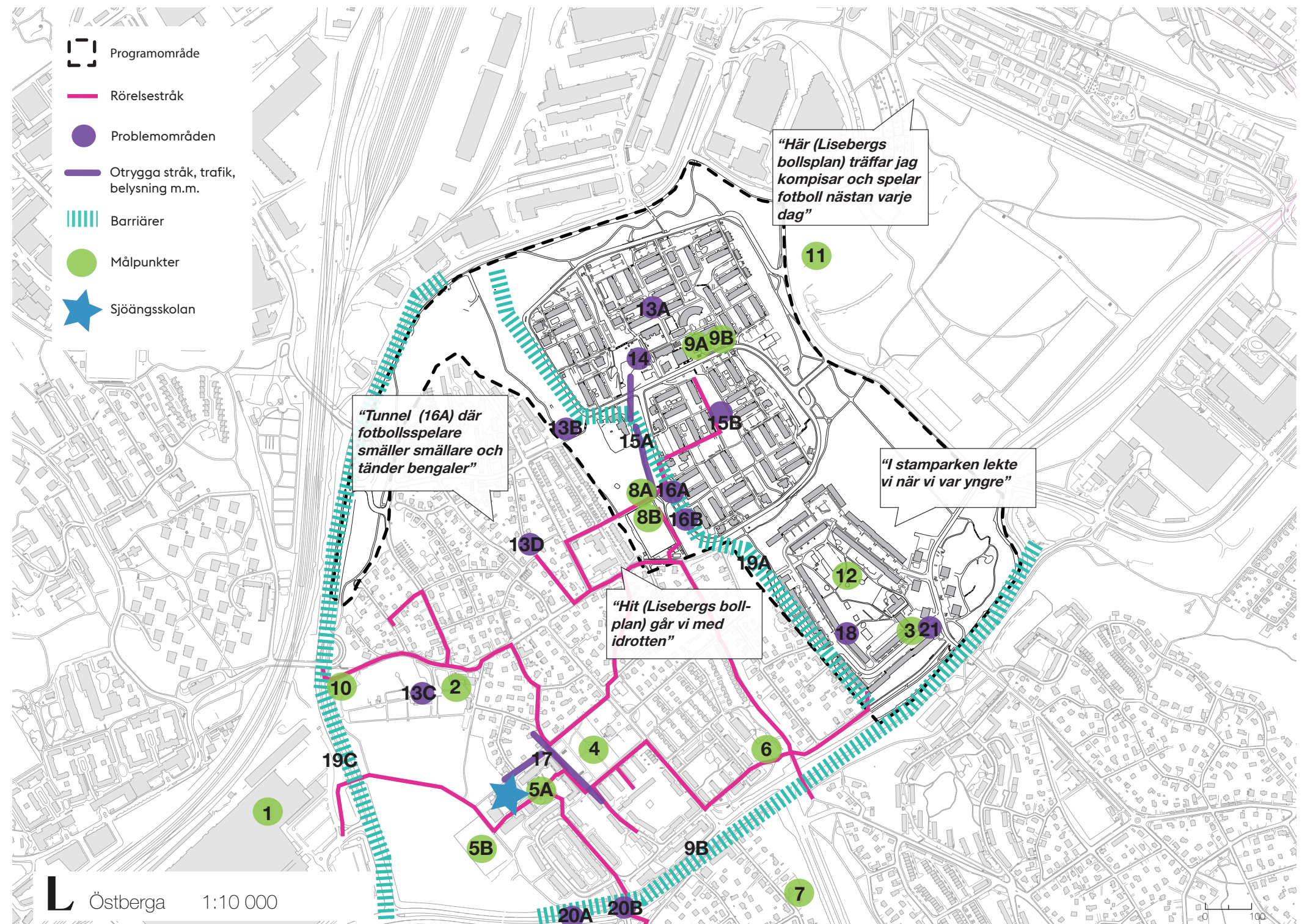
Sjöängsskolan ligger intill Örby slottspark och är en F-9 skola. Eleverna på skolan bor i Östberga, Solberga, Älvsjö, Liseberg och Örby slott.

MÅLPUNKTER

- 1 Skolan gör utflykter till Älvsjömässan. Ungdomarna besöker även matställen som t.ex Subway i Älvsjö.
- 2 Pulkabacken vid kyrkan besökte ungdomarna som barn.
- 3 Pizzerian i Gamla Östberga besöks ofta.
- 4 I Örby slottspark rastar eleverna sina hundar på fritiden.
- 5 Ungdomarna hänger mest på skolan/skolgården (A) under skoltid. Grusplanen (B) används även under idrotten.
- 6 Ungdomarna brukar gunga vid Äppelängens lekplats.
- 7 Örby centrum besöks under raster/håltimmar för att handla snacks och energidryck.
- 8 Östberga utegym (A) och Lisebergs bollplan (B) besöks för att träna och spela fotboll.
- 9 På Östberga fritidsgård (A) och bänkarna vid Östbergaskolan (B) hänger och umgås ungdomarna som bor i Östberga.
- 10 Solberga besöks på fritiden av ungdomarna.
- 11 Vissa av eleverna rider på ett stall i Årsta.
- 12 Ungdomarna brukar hänga i Stamparken.

PROBLEMOMRÅDEN

- 13 Områden (A, B, C & D) som upplevs otrygga och undviks kvällstid av ungdomarna.
- 14 Rutchkanan vid parkleken önskas återinföras.
- 15 Stråket från Lisebergs bollplan till Östberga torg (A) och parkstråket i Östbergahöjden (B) är dåligt belysta och upplevs otrygga kvällstid.
- 16 Tunneln vid Lisebergs bollplan (A) upplevs otrygg av ungdomarna för det förekommer smällning av smällare där. Vid platsen (B) har bilbränder förekommit.
- 17 Vägen utanför Sjöängsskolan anser lärarna utgör ett trafikproblem.
- 18 Stamparken upplevs som en folktom yta.
- 19 Lärarna upplever att Östberga (A), Huddingevägen (B) och Äbyvägen (C) utgör en barriär.
- 20 Huddingevägen är ett problematiskt område där bullernivån (A) är hög och bilister kör fort (B).
- 21 Det är dåligt med parkeringsplatser i Gamla Östberga.

Sjöängsskolans, klass 8A, rörelsestråk, målpunkter och problemområden.

BILAGA 10

ÖSTBERGA UNGDOMSGÅRD

Östberga ungdomsgård har öppet 18-22 måndag- torsdag och 18-00 på fredag - söndag. Här samlas ungdomarna varje dag. På ungdomsgården finns bland annat café, sport och lekhall, Dj-rum, datorer, biljard, pingis, tv-spel, och lokal TV-produktion

MÅLPUNKTER

- 1 Östberga utegym (A) används ibland för att hänga. På Lisebergs bollplan (B) spelar ungdomarna fotboll.
- 2 Vid BMX-banan hänger ungdomarna och umgås.
- 3 Coop (A) och filmkejdan (B) i Gamla Östberga besöks för att handla.
- 4 Årstafältets hundrastgård besöks ibland för att rasta hunden.
- 5 Östberga ungdomsgård (A), Östbergaskolans bänkar (B) och Östberga torg (C) är populära platser där ungdomarna hänger och umgås efter skoltid.
- 6 McDonalds (A), Burger King och OKQ8 (B) besöks ofta för att handla.

PROBLEMOMRÅDEN

- 7 Luffarskogen upplevs otrygg att passera kvällstid.
- 8 Stråket från Lisebergs bollplan till Östberga torg (A), parkstråket i Östbergahöjden (B) och trappan upp till Gläntans förskola (C) är dåligt upplyst och upplevs otryggt.
- 9 Bankomat och papperskorgar saknas på torget vilket gör det det skräpigt. Bänkar vid Östbergaskolan, som tagits bort, önskas införas.
- 10 Ungdomarna upplever en barriär runt om Östberga. De hänger aldrig med ungdomar från andra stadsdelar. De menar dock att barriären inte är negativ ur ett samhörighetsperspektiv. Ur ett kollektivtrafikperspektiv upplever de barriären som problematisk.

